

Załącznik do Uchwały Nr.....
Rady Gminy Mszana
z dnia

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY MSZANA

Raport z badania przeprowadzonego w 2025 roku

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	2
METODOLOGIA BADANIA.....	2
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW	5
Struktura badanej próby.....	5
Problem alkoholowy, nikotynowy i narkotykowy.....	7
Problem przemocy.....	11
Korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu, hazard i zaburzenia odżywiania	16
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY	20
Struktura badanej próby.....	20
Korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu, hazard, inne uzależnienia behawioralne	22
Problem alkoholowy, nikotynowy i narkotykowy.....	25
Problemy przemocy	31
NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI Z BADAŃ	36
WNIOSKI Z BADAŃ PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD UCZNIÓW	36
WNIOSKI Z BADAŃ PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY.	39
BIBLIOGRAFIA	41
SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW	42
Spis rysunków.....	42
Spis tabel	42
Spis wykresów	42

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Uwarunkowania gospodarcze oraz zmiany struktury społeczno-ekonomicznej, które miały miejsce na przestrzeni ostatnich kilku lat mają niebagatelny wpływ na jakość życia i funkcjonowanie społeczności lokalnej. Wynikiem pewnych przeobrażeń jest nawarstwianie się problemów społecznych występujących na poziomie lokalnym.

Problemy społeczne „to ogólne wzory zachowania ludzkiego lub warunków społecznych, które są postrzegane jako zagrożenia dla społeczeństwa przez znaczącą liczbę ludzi, przez silne grupy bądź przez charyzmatyczne jednostki oraz które mogą być rozwiązane czy też którym można jakoś zaradzić”¹. Należy pamiętać, iż skutki problemów społecznych dotyczą nie tylko osób dotkniętych nimi bezpośrednio, ale równie często członków ich rodzin. Konsekwencjami problemów społecznych może być pogorszenie standardu życia, prawidłowego rozwoju jednostek, a także brak możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb.

Sposobem na zbadanie i określenie występujących problemów w danej zbiorowości jest Diagnoza Problemów Społecznych. Jest ona pewnego rodzaju oceną aktualnego stanu rzeczy, która pozwala na identyfikację i opis zjawisk ograniczających lub stwarzających zagrożenie niezaspokojenia potrzeb danej społeczności.

METODOLOGIA BADANIA

CELE BADANIA

Niniejsza Diagnoza ma na celu ukazanie skali problemów społecznych wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów z terenu **gminy Mszana**.

METODY, TECHNIKI I NARZĘDZIA BADAWCZE

Metoda badawcza – „określony, powtarzalny i wyuczony sposób – schemat lub wzór – postępowania, świadomie skierowanego na realizację pewnego celu poprzez dobór środków odpowiednich do tego celu”².

¹ K. Frysztański, *Socjologia problemów społecznych*, Warszawa 2009, s. 20.

² S. Nowak, *Metodologia badań społecznych*, Warszawa 2007, s. 19.

Rodzaje metod badawczych:

- jakościowe – uzyskiwane są tutaj przede wszystkim odpowiedzi na pytanie „dlaczego”?
- ilościowe – uzyskiwane są tutaj przede wszystkim odpowiedzi na pytania „ile”?
- triangulacja metod badawczych – metoda mieszana wykorzystująca dwie lub więcej metod jakościowych lub ilościowych.

Techniki badawcze:

- PAPI (ang. *Paper and Pencil Interview*) – wywiad osobisty prowadzony przez ankietera z wykorzystaniem papierowego kwestionariusza,
- CATI (ang. *Computer Assisted Telephone Interview*) – wywiad telefoniczny prowadzony przez ankietera,
- CAPI (ang. *Computer Assisted Personal Interview*) – wspomagany komputerowo wywiad osobisty prowadzony przez ankietera,
- CAWI (ang. *Computer Assisted Web Interview*) – technika, w której respondent samodzielnie wypełnia kwestionariusz ankiety dostępny online.

Poniższe badania zostały wykonane zgodnie z metodą ilościową, za pomocą techniki CAWI.

DOBÓR PRÓBY

Próba badawcza – jest to część populacji, którą chcemy zbadać.

Dobór próby badawczej, czyli zdefiniowanie jaką część danej zbiorowości będziemy badać, może być on losowy albo nielosowy. W przypadku poniższych badań zastosowano dobór losowy, ponieważ badana zbiorowość jest zbyt liczna, aby zbadać wszystkich jej członków. Badania zostały przeprowadzone w sierpniu i wrześniu 2025 roku i wzięło w nich udział łącznie 367 osób. Poniższy rysunek przedstawia strukturę próby badawczej.

Rysunek 1. Uczestnicy badań

PROBLEMATYKA BADANIA

ALKOHOLIZM

NARKOMANIA

NIKOTYNIZM

**UZALEŻNIENIA
BEHAVIORALNE**

PRZEMOC DOMOWA

**ZABURZENIA
ODŻYWIANIA**

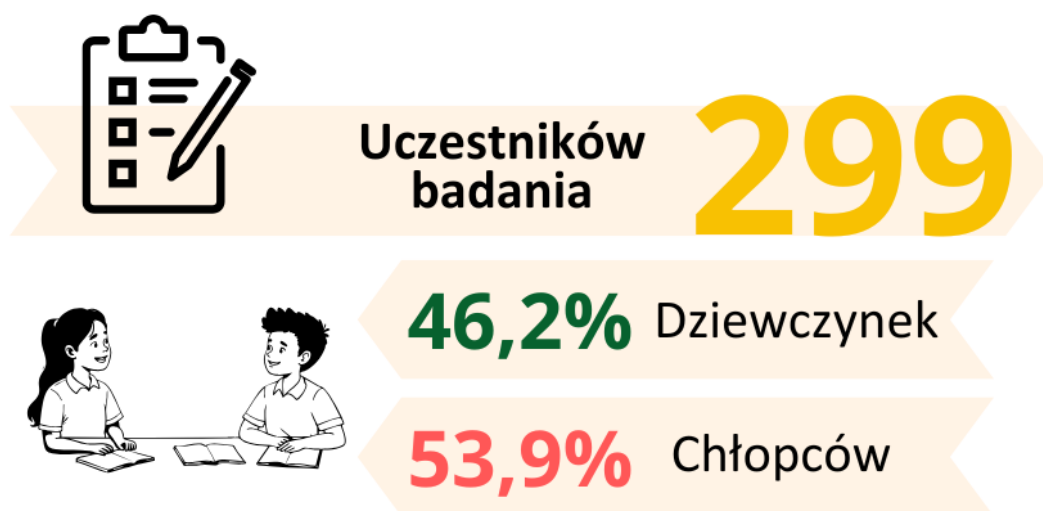
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW

W niniejszym podrozdziale przedstawione zostały problemy społeczne z perspektywy dzieci i młodzieży. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety, miały na celu oszacowanie występujących wśród uczniów problemów związanych ze spożywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków, sięganiem po papierosy i e-papierosy, przemocą domową, rówieśniczą, cyberprzemocą oraz zaburzeniami odżywiania. Procentowe wartości mogą nie sumować się do 100%, ponieważ zostały zaokrąglone do jednego miejsca po przecinku.

Struktura badanej próby

Uczniowie ze szkół znajdujących się na terenie gminy Mszana wypełnili łącznie 299 kwestionariuszy ankiet. Poniżej przedstawiono strukturę badanej próby z podziałem na płeć. Można zauważyć, że w badaniu diagnozującym problemy społeczne nieznaczną przewagę mieli chłopcy, którzy stanowili 53,9% próby badawczej, natomiast dziewczynki wypełniły 46,2% kwestionariuszy.

Rysunek 2. Płeć uczniów uczestniczących w badaniu (N*=299)

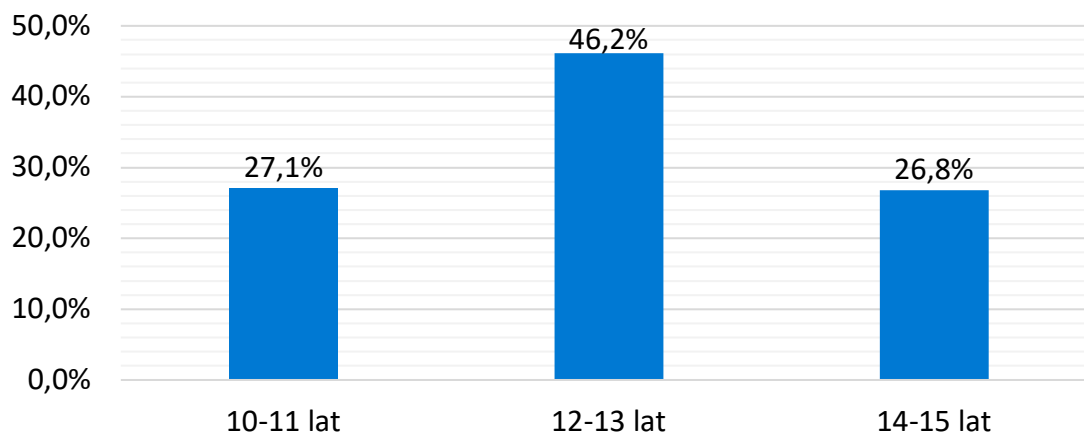

**N oznacza wielkość próby badawczej, tzn. liczbę respondentów odpowiadających na pytanie.*

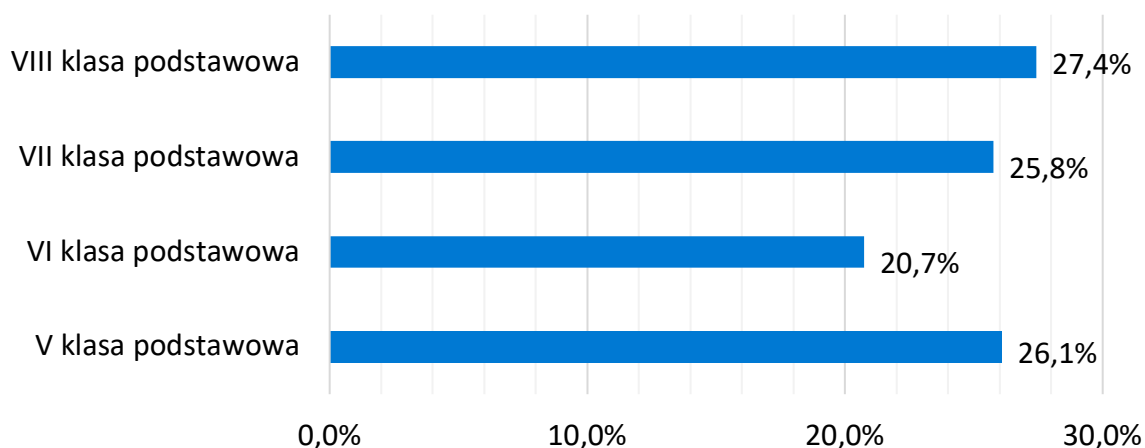
Wśród uczniów biorących udział w badaniu, najwięcej kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci w wieku 12-13 lat (46,2%), natomiast 27,1% stanowiły osoby w wieku 10-11 lat. 26,8% ankietowanych mieściło się w przedziale 14-15 lat.

Wykres 1. Wiek uczniów (N=299)

Kolejny wykres prezentuje strukturę badanej próby w podziale na przynależność do danej klasy. 27,4% badanych to uczniowie klasy VIII szkoły podstawowej, natomiast 26,1% ankietowanych uczęszcza do klasy V. 25,8% respondentów pobiera naukę w klasie VII, a 20,7% w klasie VI szkoły podstawowej.

Wykres 2. Klasa (N=299)

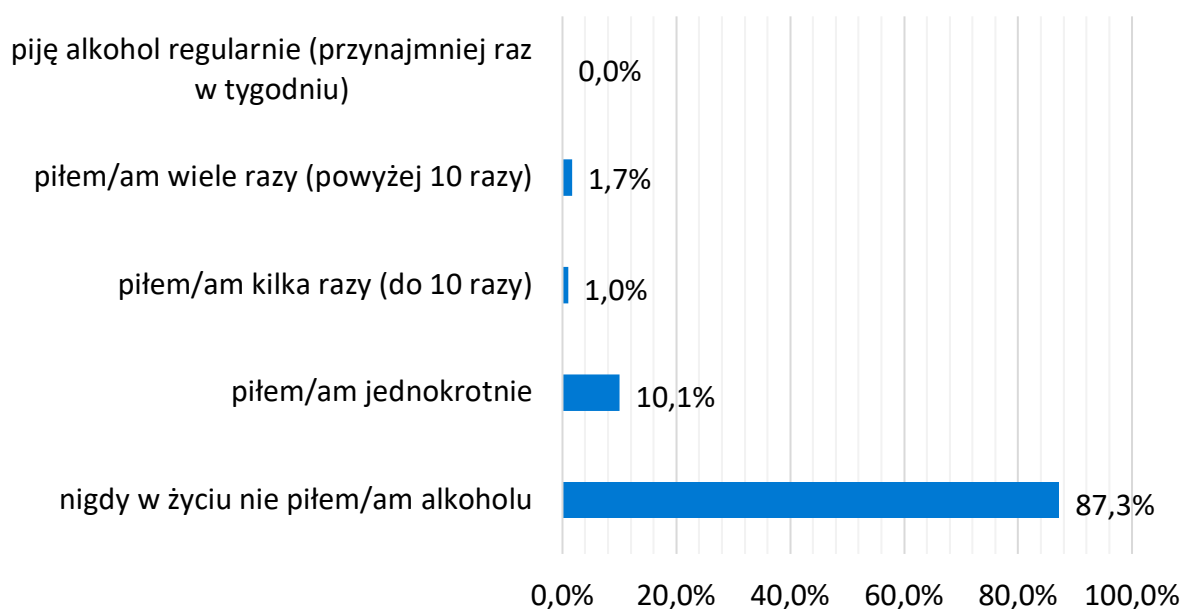

Problem alkoholowy, nikotynowy i narkotykowy

Pierwszy z analizowanych w Diagnozie obszarów dotyczył spożywania alkoholu przez uczniów z terenu Gminy. Zebrany materiał badawczy wskazuje, że kontakt z alkoholem miało 12,8% respondentów. Wśród nich 10,1% spożyło go jednokrotnie, 1,0% piło alkohol kilka razy (do 10 razy), a 1,7% miało z nim styczność wiele razy (powyżej 10 razy). Żaden z ankietowanych nie wskazał, że sięga po niego regularnie, przynajmniej raz w tygodniu. Zdecydowana większość uczniów, bo 87,3%, zadeklarowała, że nigdy w życiu nie piła alkoholu.

Wykres 3. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? (N=299)

Kolejne pytanie zadane uczniom uczęszczającym do szkół znajdujących się w Gminie miało na celu oszacowanie częstotliwości spożywania przez nich alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających niniejsze badanie ankietowe. Jak wynika z udzielonych przez młodych badanych odpowiedzi, kontakt z alkoholem miało w tym okresie 7 osób będących po inicjacji alkoholowej, spośród których 4 ankietowanych spożyło tego typu napoje 1-2 razy (10,8%), a sięgnięcie po alkohol we wskazanym okresie od 3 do 4 razy zadeklarowało 3 uczniów (8,1%). Szczegóły przedstawiono w kolejnej tabeli. 1 osoba pominęła to pytanie.

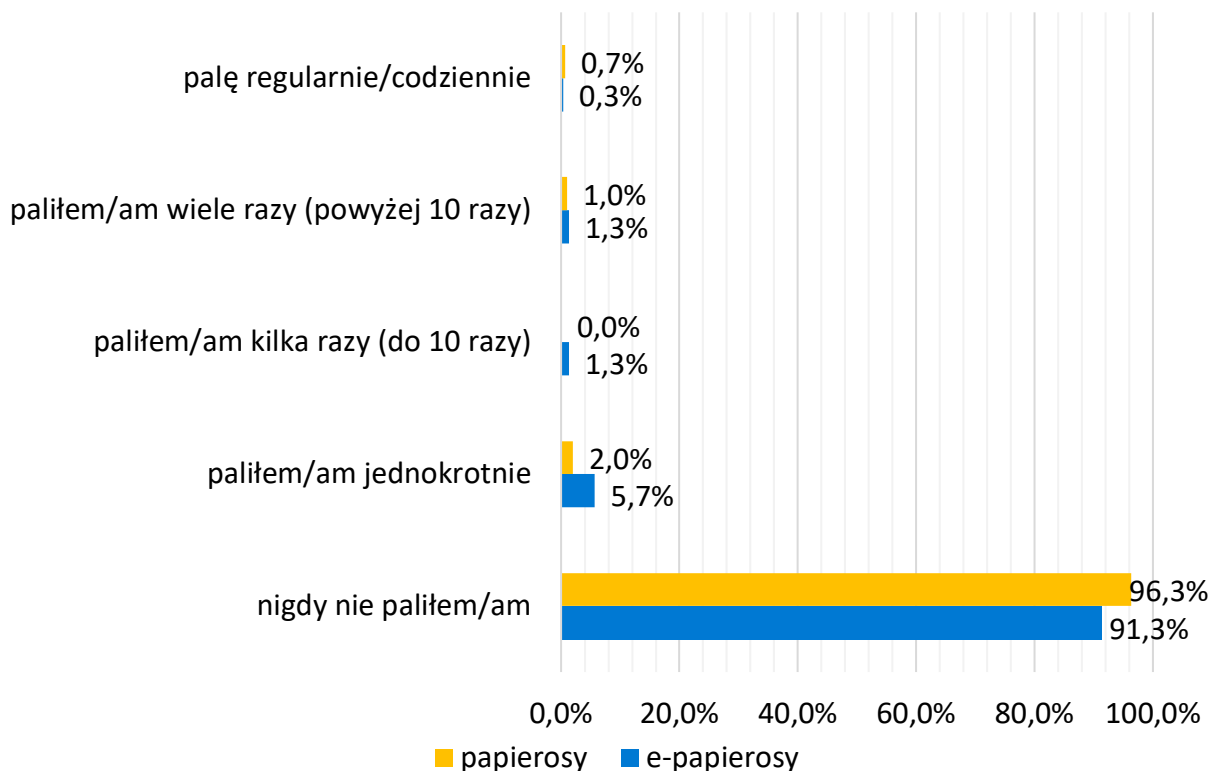

Tabela 1. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? (N=37)

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie piłem/am alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni	81,1%	30
1 – 2 razy	10,8%	4
3 – 4 razy	8,1%	3
5 – 7 razy	0,0%	0
więcej niż 7 razy	0,0%	0

W badaniu przeprowadzonym wśród uczniów z gminy Mszana podjęto się także próby określenia skali i częstotliwości sięgania przez młode osoby po wyroby nikotynowe. Z deklaracji młodzieży wynika, że kontakt z tradycyjnymi wyrobami tytoniowymi (papierosami) miało 3,7% ankietowanych, wśród których 2,0% paliło je jednokrotnie, 1,0% – wiele razy (powyżej 10 razy), a 0,7% zadeklarowało regularne/codziennie palenie. Kontakt z e-papierosami miało 8,6% ankietowanych, wśród których 5,7% sięgnęło po nie jednokrotnie, po 1,3% – kilka razy (do 10 razy) lub wiele razy (powyżej 10 razy), z kolei 0,3% robi to regularnie/codziennie.

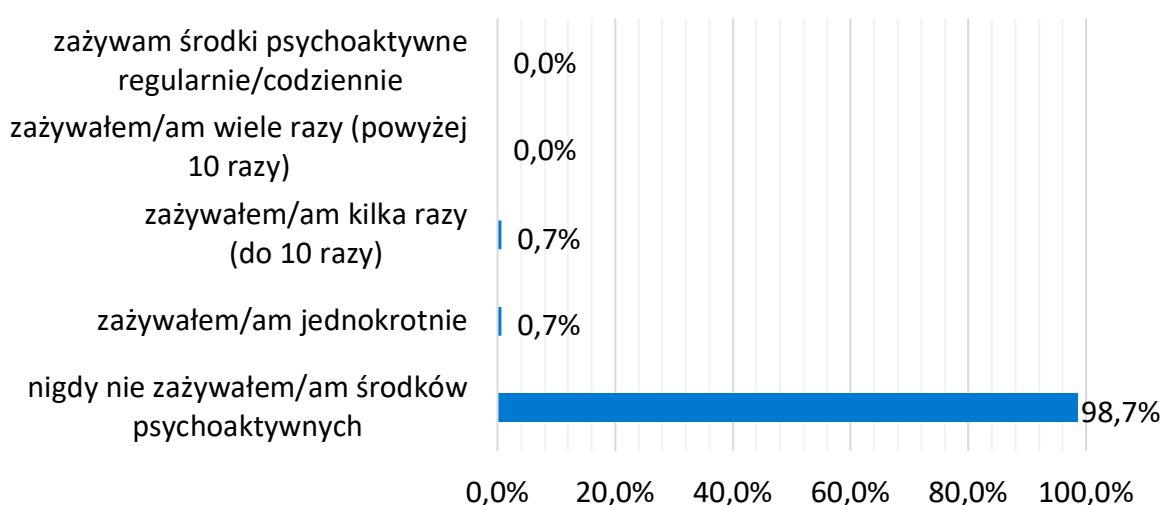
Wykres 4. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się: (N=299)

Kolejny z analizowanych w Diagnozie obszarów dotyczył powszechności zażywania narkotyków, dopalaczy oraz innych środków psychoaktywnych przez uczniów zamieszkujących Gminę. W celu określenia skali występowania tego problemu, młodych mieszkańców zapytano o to, ile razy w życiu zdarzyło im się zażywać tego typu substancje. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, po środki psychoaktywne sięgnęło 1,4% badanych (po 0,7% – jednokrotne zażycie lub zażycie kilka razy).

Wykres 5. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? (N=299)

Badanych, którzy sięgnęli kiedykolwiek wcześniej po substancje psychoaktywne zapytano o to, jak często zażywali narkotyki, dopalacze lub leki w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, w analizowanym okresie po tego typu substancje sięgnęła 1 osoba (25,0%), która zrobiła to 1-2 razy. Jednocześnie 3 osoby (75,0%) nie zażywały takich substancji we wskazanym okresie.

Tabela 2. Jak często zażywałeś/aś narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni? (N=4)

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zażywałem/am narkotyków/dopalaczy/leków w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni	75,0%	3
1 – 2 razy	25,0%	1
3 – 4 razy	0,0%	0
5 – 7 razy	0,0%	0
więcej niż 7 razy	0,0%	0

Respondentów zapytano również o konkretne substancje, po które sięgali. Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że sięgnięto po marihuanę oraz inne, bliżej nieokreślone substancje (po 1 wskazaniu, tj. po 50,0%).

Tabela 3. Jakie były to substancje? Można zaznaczyć kilka odpowiedzi (N=1)

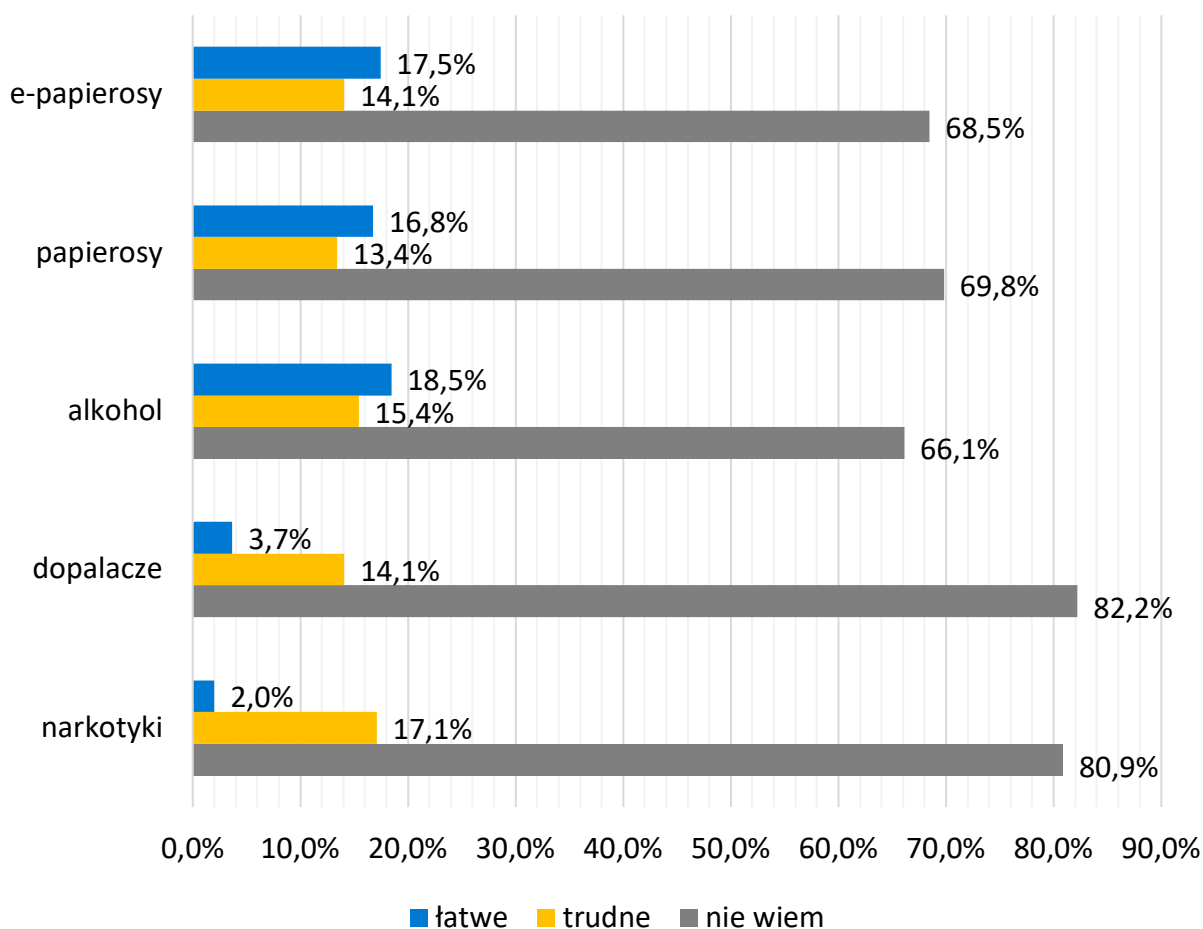
Odpowiedź	%	Liczba odp.
marihuana	50,0%	1
inne	50,0%	1
amfetamina	0,0%	0
mefedron	0,0%	0
dopalacze	0,0%	0
leki w celu odurzenia	0,0%	0

W następnej części badania uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów i e-papierosów w swojej miejscowości. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, szkodliwe oraz nielegalne substancje są dostępne w Gminie, w tym przede wszystkim papierosy, alkohol i e-papierosy. Zebrany materiał badawczy wykazał, że:

- narkotyki są łatwe do zdobycia dla 2,0% ankietowanych, a trudne dla 17,1%,
- dopalacze są łatwe do zdobycia dla 3,7% uczniów, a trudne dla 14,1%,
- alkohol jest łatwy do zdobycia dla 18,5% badanych, a trudny dla 15,4%,
- papierosy są łatwe do zdobycia dla 16,8% respondentów, a trudne dla 13,4%,
- e-papierosy są łatwe do zdobycia dla 17,5% młodych mieszkańców, a trudne dla 14,1%.

Wykres 6. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy, e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: (N=299)

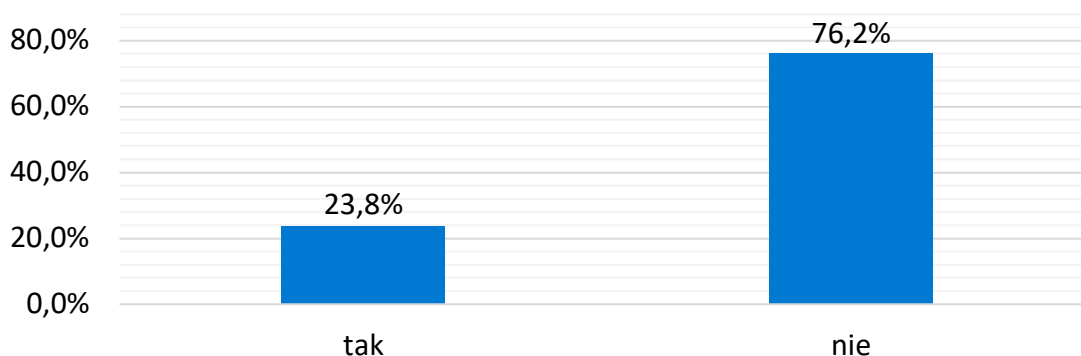

Problem przemocy

W kolejnej części raportu z badania ankietowego oszacowana została skala problemu przemocy wśród uczniów zamieszkujących gminę Mszana. Analizie poddane zostały kwestie związane zarówno z przemocą domową, jak i rówieśniczą oraz przemocą w Internecie, czyli cyberprzemocą. Odpowiedzi respondentów wskazują, że 23,8% młodych mieszkańców Gminy doświadczyło przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy.

Wykres 7. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? (N=299)

Podczas badania diagnozującego problem przemocy określono również, jakie osoby stosowały przemoc wobec uczniów dotkniętych tym problemem. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że najczęściej doświadczali oni przemocy ze uczniów ze swojej szkoły – przyznało to 29 osób (43,3%). Rodzeństwo stosowało przemoc wobec 21 ankietowanych (31,3%). 12 badanych wskazało, że przemocy doznali ze strony kolegów/koleżanek spoza szkoły (17,9%). Na inne, bliżej nieokreślone osoby wskazało 11 ankietowanych (16,4%). 6 respondentów doświadczyło przemocy ze strony rodziców (9,0%). 4 osoby pominęły to pytanie.

Tabela 4. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? (N=67)

Odpowiedź	%	Liczba odp.
uczniowie z mojej szkoły	43,3%	29
rodzeństwo	31,3%	21
koledzy/koleżanki spoza szkoły	17,9%	12
inne osoby	16,4%	11
rodzice	9,0%	6

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Kolejna tabela przedstawia odpowiedzi uczniów na pytanie o rodzaje doznawanej przemocy. Można zauważyć, że:

- przemocy psychicznej doznało 41 badanych (66,1%),
- przemocy fizycznej doświadczyło 27 uczniów (43,6%),
- przemocy seksualnej doświadczyło 4 ankietowanych (6,5%),
- zaniedbania doznało 3 respondentów (4,8%).

9 osób nie odpowiedziało na to pytanie.

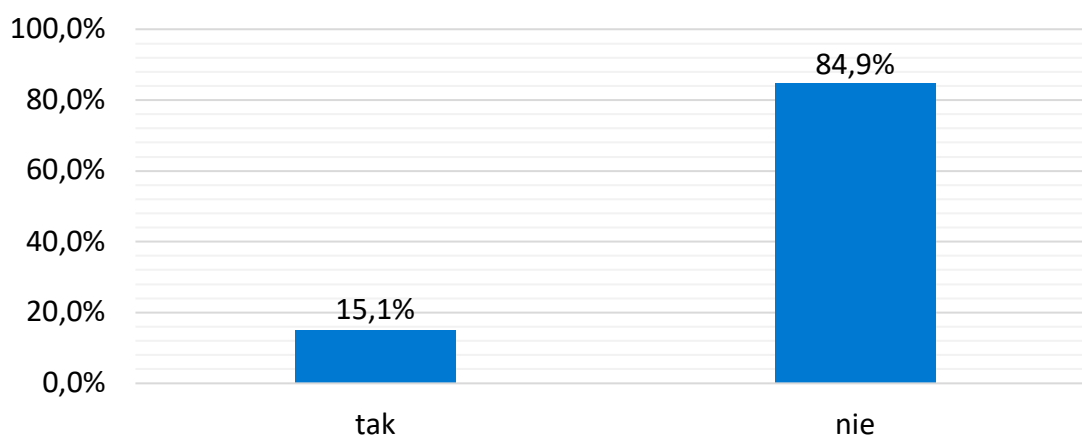
Tabela 5. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? (N=62)

Odpowiedź	%	Liczba odp.
ktoś mnie przezywał, groził mi, upokarzał, straszył, wyśmiewał itp.	66,1%	41
ktoś mnie bił, kopał, szarpał, dusił, popychał, spoliczkował itp.	43,6%	27
ktoś mnie dotykał w miejsca, w które sobie tego nie życzyłem/am, ktoś mówił o moim ciele w sposób który mnie zawstydział itp.	6,5%	4
nie miałem/am zapewnionej opieki, kiedy byłem/am chory/a, wsparcia i pomocy od rodziców/opiekunów, kiedy miałem/am problemy, dostawałem/am zbyt mało jedzenia, dlatego przez dłuższy czas byłem/am głodny/a itp.	4,8%	3

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W następnej kolejności uczniowie zostali zapytani również o to, czy im samym zdarzyło się w ciągu ostatnich 12 miesięcy zastosować przemoc wobec innych osób. Do takiego zachowania przyznało się 15,1% ankietowanych.

Wykres 8. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? (N=299)

Badanych uczniów zapytano także o to, jakiego rodzaju przemoc stosowali. Najczęściej deklarowano stosowanie przemocy psychicznej (23 osoby, tj. 62,2%), przemoc fizyczną stosowało 17 badanych (46,0%), natomiast żaden z respondentów nie wskazał na przemoc seksualną. 8 osób pominęło to pytanie.

Tabela 6. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? (N=37)

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przezywałem/am kogoś, groziłem/am komuś, upokarzałem/am kogoś, straszyłem/am, wyśmiewałem/am itp.	62,2%	23
biłem/am kogoś, kopałem/am, szarpałem/aśm dusiłem/am, popychałem/am, spoliczkowałem/am itp.	46,0%	17
dotykałem/am kogoś w miejsca, w które ta osoba tego sobie nie życzyła, mówiłem/am o czymś ciele w sposób który go zawstydział itp.	0,0%	0

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W dalszej kolejności analizie poddane zostały odpowiedzi uczniów na pytanie o to, wobec kogo zdarzyło im się stosować przemoc. Największa część ankietowanych przyznała się do stosowania przemocy wobec rodzeństwa, co zadeklarowało 21 osób (50,0%), a także wobec uczniów z ich szkoły – 18 osób (42,9%). 11 respondentów wskazało na kolegów/koleżanki spoza szkoły (26,2%), a 2 badanych (4,8%) wyróżniło inne, bliżej nieokreślone osoby. 3 respondentów pominęło to pytanie.

Tabela 7. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? Można zaznaczyć kilka odpowiedzi (N=42)

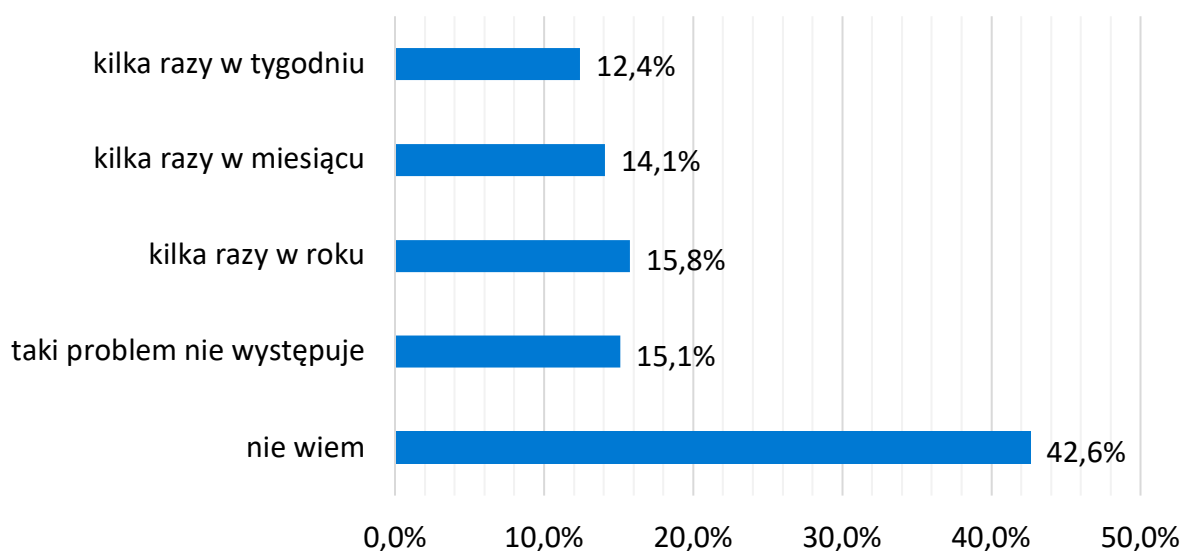
Odpowiedź	%	Liczba odp.
rodzeństwa	50,0%	21
uczniów z mojej szkoły	42,9%	18
kolegów/koleżanek spoza szkoły	26,2%	11
innych osób	4,8%	2

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W kolejnym pytaniu poproszono uczniów o określenie, czy w ich szkole dochodzi do sytuacji przemocowych między uczniami oraz o wskazanie częstotliwości występowania tego zjawiska. Największa część respondentów, tj. 42,6% – zadeklarowała, że nie potrafi jednoznacznie ocenić, czy taki problem występuje. Zdaniem 15,1% badanych problem przemocy między uczniami nie występuje w ich szkole. Pozostali respondenci wskazywali na różny poziom nasilenia zjawiska: 12,4% uczniów twierdzi, że do aktów przemocy dochodzi kilka razy w tygodniu, 14,1% obserwuje je kilka razy w miesiącu, natomiast 15,8% – kilka razy w roku.

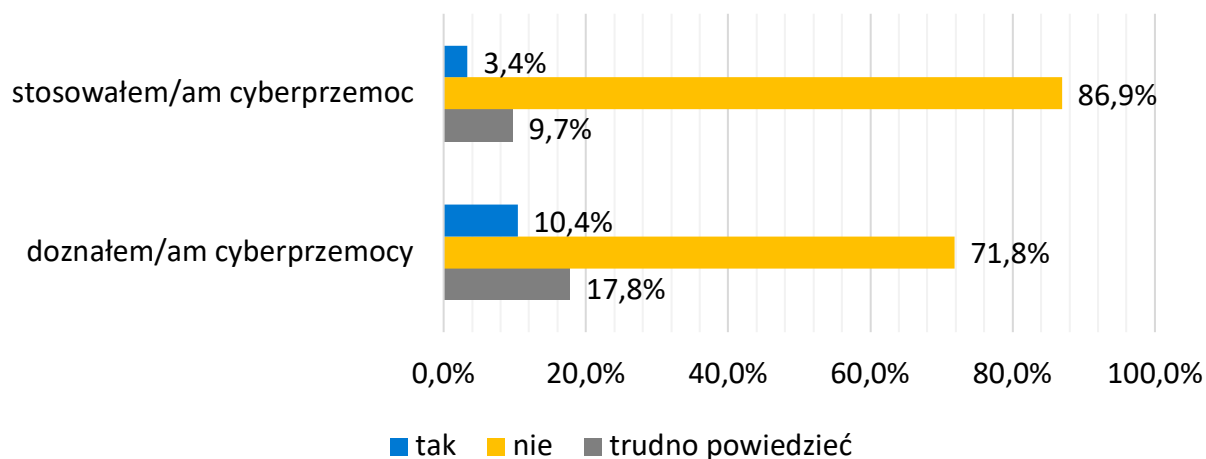
Wykres 9. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami? (N=299)

Ostatnie pytanie dotyczące problemu przemocy odnosiło się do skali doświadczania oraz stosowania cyberprzemocy wśród uczniów. 10,4% respondentów zadeklarowało, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczyło przemocy w Internecie. Jednocześnie 17,8% badanych nie potrafiło jednoznacznie ocenić, czy takie doświadczenia ich dotyczyły. W odniesieniu do stosowania przemocy w sieci, 3,4% uczniów przyznało, że dopuszczało się cyberprzemocy wobec innych użytkowników, natomiast 9,7% zaznaczyło odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Wykres 10. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? (N=299)

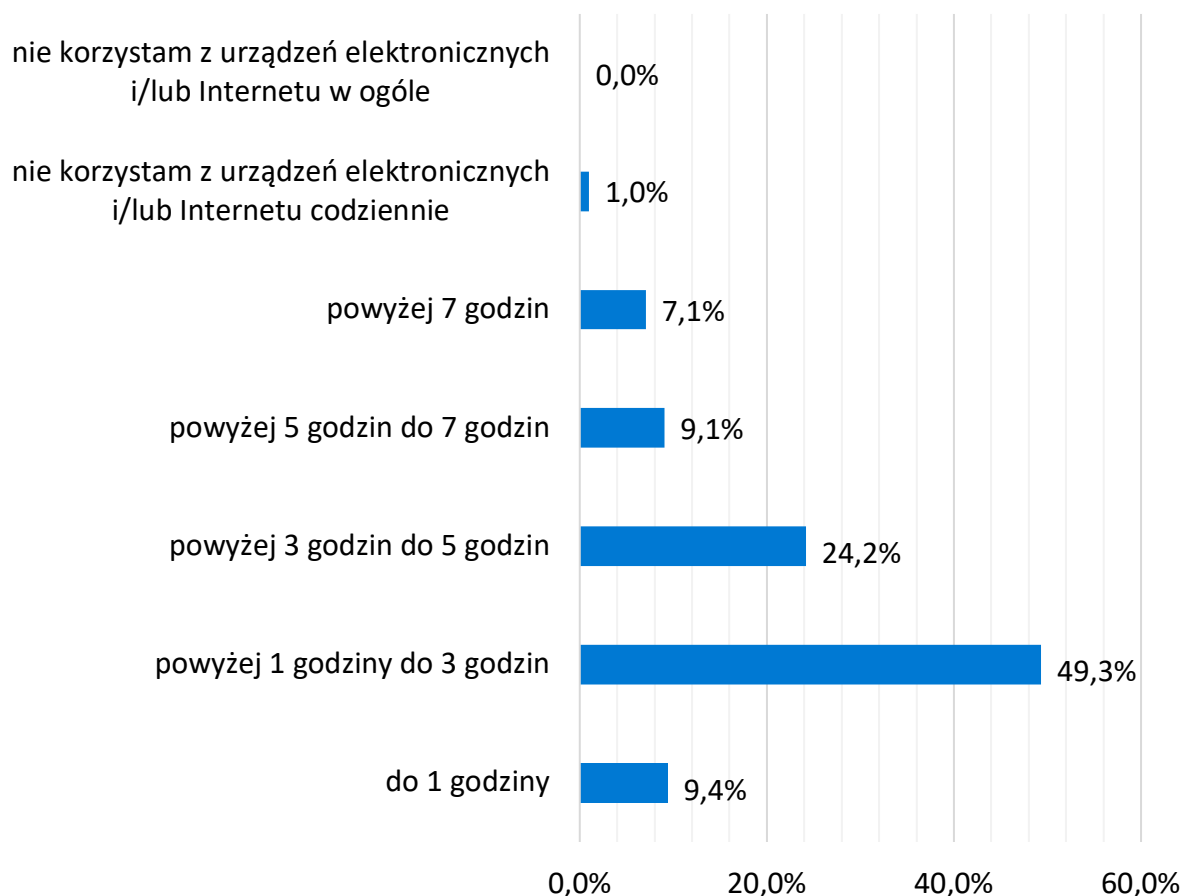

Korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu, hazard i zaburzenia odżywiania

Kolejny obszar tematyczny badania miał na celu zweryfikowanie m.in. tego, jak dużo czasu uczniowie poświęcają na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu. 9,4% uczniów zadeklarowało, że korzysta z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu do 1 godziny dziennie, natomiast 49,3% wskazało przedział od 1 do 3 godzin, a 24,2% – od 3 do 5 godzin dziennie. 9,1% badanych korzysta z urządzeń od 5 do 7 godzin w ciągu dnia, a 7,1% zadeklarowało, że robi to przez ponad 7 godzin dziennie. 1,0% respondentów wskazał, że nie korzysta z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu codziennie, natomiast żaden z badanych nie zadeklarował całkowitego braku korzystania z tego typu technologii. Szczegółowe dane zaprezentowano na kolejnym wykresie.

Wykres 11. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? (N=299)

W dalszej kolejności badanych zapytano o to, czy kiedykolwiek zdarzyło im się skłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu, na przykład przed rodzicami. Taką sytuację zadeklarowały 103 osoby (35,2%). Najwięcej spośród nich – 53 osoby (18,1%) – przyznało, że zdarza im się to czasami. 35 respondentów (12,0%) zadeklarowało, że kłamali w tej sprawie jednokrotnie, natomiast 10 osób (3,4%) wskazało, że zdarza się im to bardzo często, a 5 osób (1,7%), że często. Z kolei 190 osób (64,9%) wskazało, że nigdy nie zatajało rzeczywistego czasu korzystania z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu. 5 osób pominęło to pytanie.

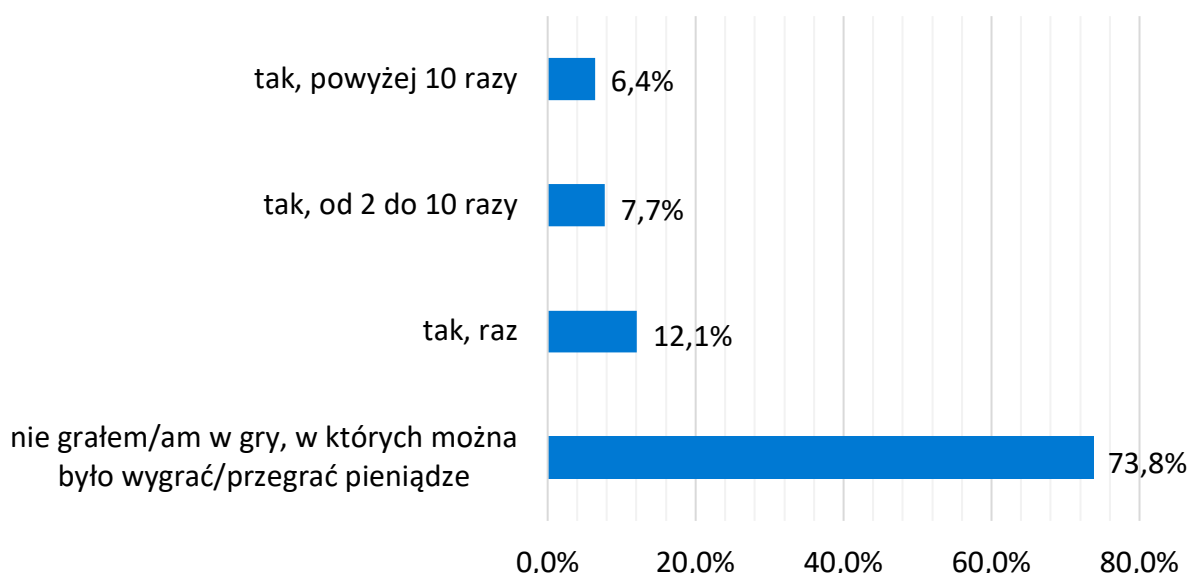

Tabela 1. Czy zdarza Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami? (N=294)

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak, bardzo często	3,4%	10
tak, często	1,7%	5
tak, czasami	18,1%	53
tak, jednokrotnie	12,0%	35
nie	64,9%	190

W celu określenia skali i zasięgu problemu grania w gry na pieniądze przez uczniów, respondentom zadano pytanie o to, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie zdarzyło im się uprawiać hazard. Zgromadzone dane wskazują, że 26,2% badanych miało takie doświadczenia. Wśród tych osób 12,1% grało w gry hazardowe raz, 7,7% podejmowało takie działania od 2 do 10 razy, natomiast 6,4% uczniów zadeklarowało, że grało w gry na pieniądze więcej niż 10 razy w analizowanym okresie. Z kolei 73,8% respondentów zadeklarowało, że w ogóle nie podejmowało aktywności związanych z grami hazardowymi, w których można było wygrać lub przegrać pieniądze.

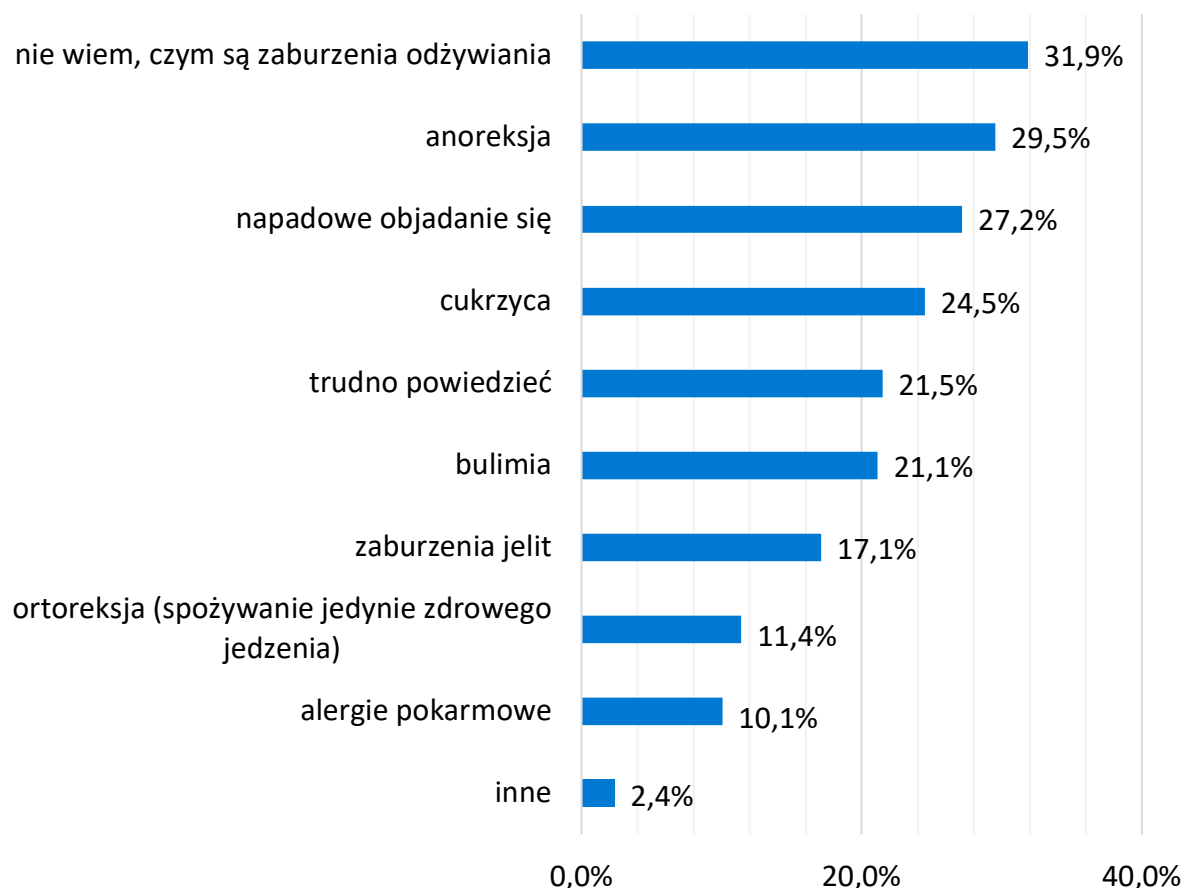
Wykres 12. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraunki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? (N=299)

Kolejna część badania przeprowadzona wśród uczniów z gminy Mszana dotyczyła wiedzy na temat zaburzeń odżywiania. Wyniki wskazują, że duża grupa młodych osób nie potrafi prawidłowo rozpoznać tego rodzaju problemów. Najwięcej respondentów (31,9%) przyznało, że w ogóle nie wie, czym są zaburzenia odżywiania. Wśród odpowiedzi uznanych za prawidłowe najczęściej wskazywano anoreksję (29,5%) oraz napadowe objadanie się (27,2%), a rzadziej bulimię (21,1%) czy ortoreksję, czyli obsesyjne koncentrowanie się na spożywaniu wyłącznie zdrowych produktów (11,4%). Jednocześnie zauważalna część uczniów błędnie utożsamiała z zaburzeniami odżywiania inne zjawiska i choroby – 24,5% wskazało cukrzycę, 17,1% zaburzenia jelit, a 10,1% alergie pokarmowe. Co piąty badany (21,5%) miał trudność w jednoznacznej ocenie i wybrał odpowiedź „trudno powiedzieć”, natomiast 2,4% zaznaczyło inne, bliżej nieokreślone odpowiedzi.

Wykres 13. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? (N=299)

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

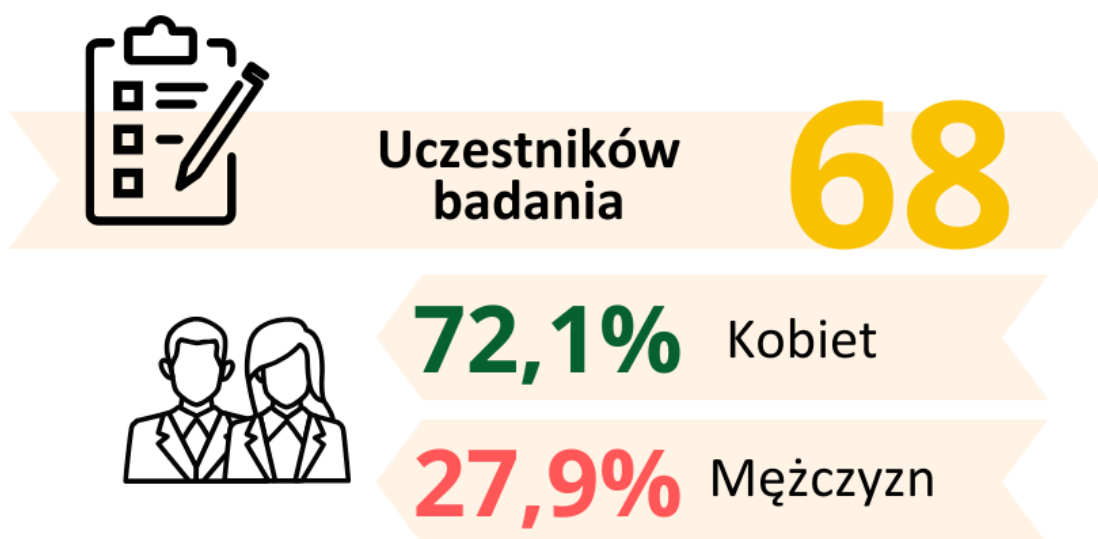
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY

W niniejszym podrozdziale przedstawiony został problem uzależnienia od alkoholu, papierosów, e-papierosów i narkotyków wśród dorosłych mieszkańców gminy Mszana, a także skala zjawiska przemocy, korzystania z urządzeń elektronicznych, grania w gry na pieniądze oraz innych uzależnień natury behawioralnej.

Struktura badanej próby

W badaniu diagnozującym problemy społeczne występujące na terenie gminy Mszana udział wzięło łącznie 68 pełnoletnich mieszkańców. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby, ze względu na płeć. Zdecydowaną większość ankiet przekazały kobiety, które uzupełniły łącznie 72,1% kwestionariuszy, natomiast mężczyźni wypełnili pozostałe 27,9% ankiet.

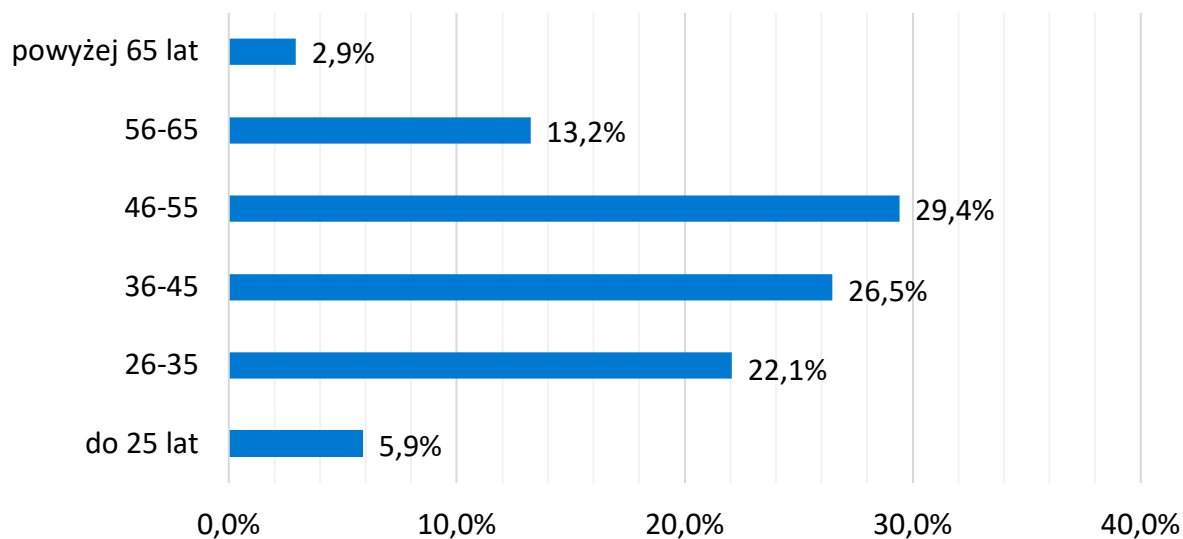
Rysunek 3. Płeć dorosłych uczestników badania (N=68)

Analiza struktury badanej grupy wskazuje na zróżnicowanie respondentów pod względem wieku. Najliczniejszą kategorię stanowili ankietowani w wieku 46-55 lat (29,4% ogółu badanych). Kolejną pod względem liczebności grupą byli respondenci w wieku 36-45 lat (26,5%) oraz osoby w wieku 26-35 lat (22,1%). W badaniu udział wzięli również mieszkańcy w wieku 56-65 lat (13,2%), do 25 lat (5,9%) oraz powyżej 65 lat (2,9%)

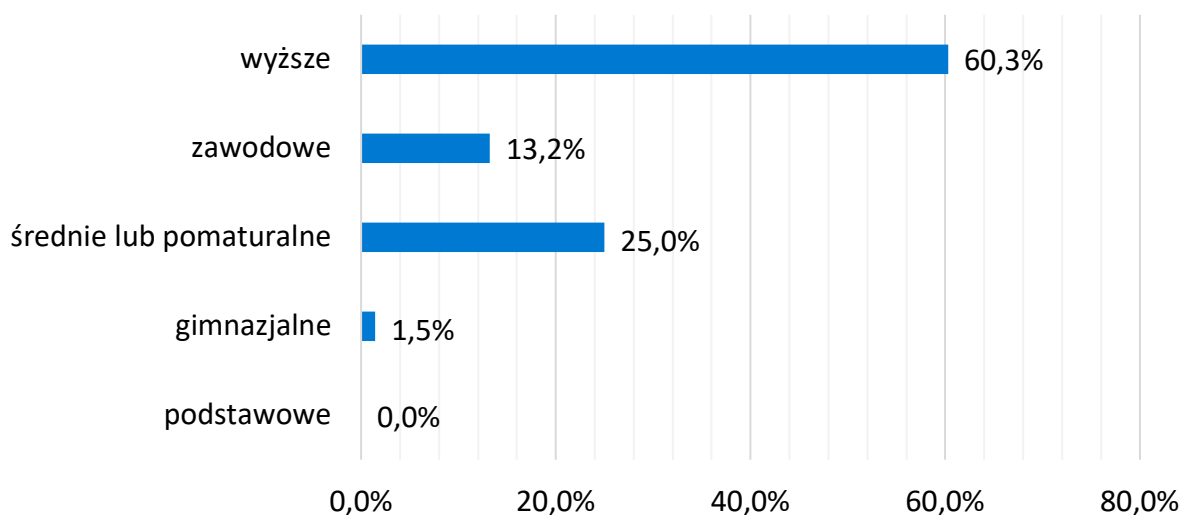

Wykres 1. Wiek dorosłych uczestników badania (N=68)

Respondenci zostali zapytani również o poziom wykształcenia. Jak wynika z ich deklaracji, największy odsetek badanych legitymuje się wykształceniem wyższym – wskazało tak 60,3% ankietowanych. 25,0% respondentów posiada wykształcenie średnie lub pomaturalne, 13,2% – zawodowe, natomiast 1,5% – gimnazjalne. W badaniu nie brały udziału osoby z wykształceniem podstawowym.

Wykres 15. Wykształcenie badanych (N=68)

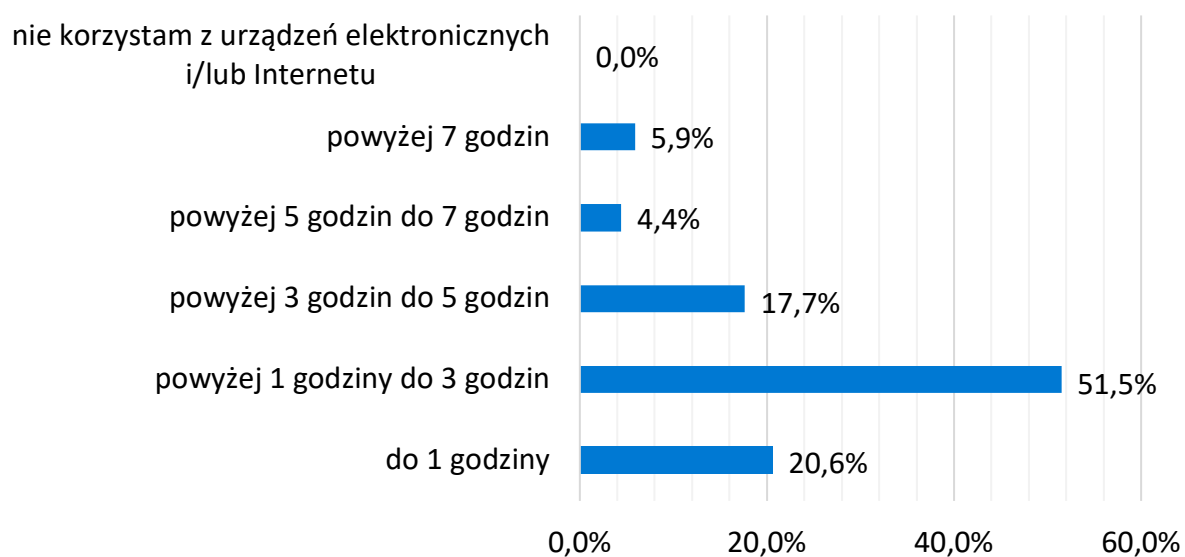

Korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu, hazard, inne uzależnienia behawioralne

W kolejnym obszarze tematycznym mieszkańców zapytano m.in. o korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu. Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, jaką ilość czasu poświęcają na to w ciągu dnia. Jak wynika z deklaracji, największy odsetek badanych – 51,5% – korzysta z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu przez ponad 1 godzinę do 3 godzin dziennie. 20,6% respondentów wskazało, że korzysta z nich nie dłużej niż 1 godzinę dziennie, natomiast 17,7% zadeklarowało czas od 3 do 5 godzin. Rzadziej wskazywano na dłuższe okresy użytkowania – 4,4% ankietowanych zadeklarowało korzystanie przez 5 do 7 godzin dziennie, a 5,9% – przez ponad 7 godzin. Żaden z badanych nie wskazał, że w ogóle nie korzysta z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu.

Wykres 16. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? (N=68)

Kolejne pytanie dotyczyło sytuacji, w której użytkownicy korzystają z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej, niż pierwotnie zakładali. 36 osób (52,9%) przyznało, że zdarza im się przekraczać zaplanowany czas, natomiast 11 osób (16,2%) zadeklarowało, że nie mają takiej tendencji. Odpowiedź „trudno powiedzieć” zaznaczyło 9 osób (13,2%), a 12 respondentów (17,7%) wskazało, że nie przewiduje określonego czasu korzystania z tych urządzeń.

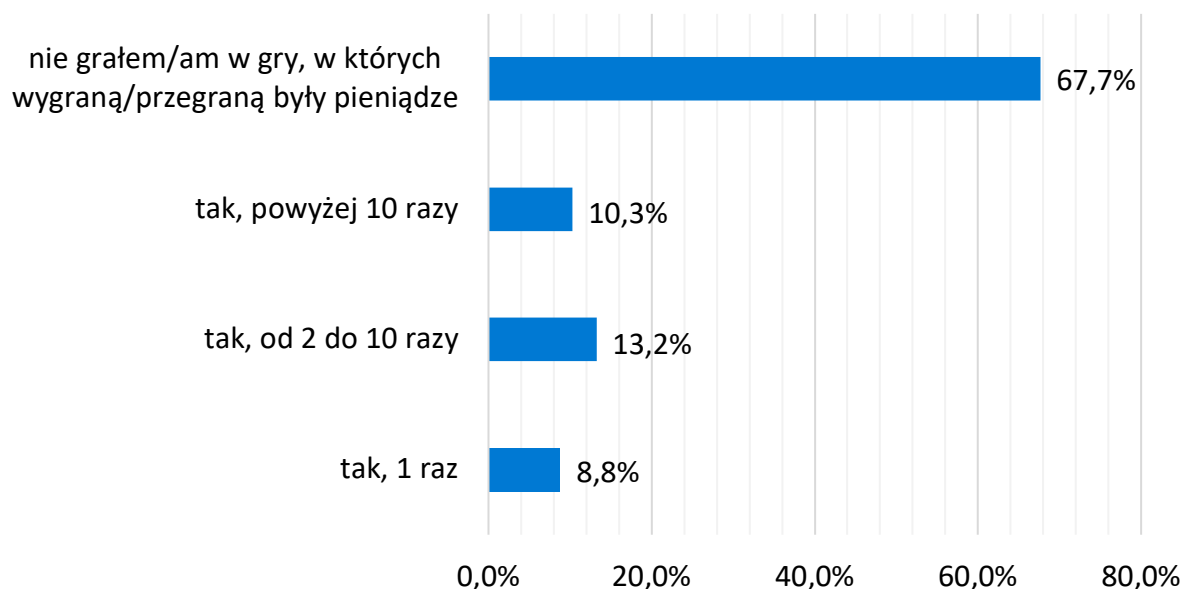

Tabela 2. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? (N=68)

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	52,9%	36
nie	16,2%	11
trudno powiedzieć	13,2%	9
nie przewiduję określonego czasu	17,7%	12

W dalszej części badania określona została skala podejmowania zachowań hazardowych przez pełnoletnich mieszkańców. Anketowani udzielili odpowiedzi na pytanie, czy w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie grali w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze. Jak wskazuje zebrany materiał badawczy, styczność z nimi miało 32,3% badanych, wśród których 8,8%, zadeklarowało, że grało w takie gry jednokrotnie, 13,2% – od 2 do 10 razy, a 10,3% ankietowanych wskazało, że grało w takie gry powyżej 10 razy.

Wykres 17. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze (np. zdraepki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? (N=68)

Na pytanie, czy kiedykolwiek respondenci grali w gry, w których wygraną lub przegraną były pieniądze, w celu rozwiązania trudności finansowych lub poprawy swojej sytuacji ekonomicznej, 4 osoby (18,2%) odpowiedziały twierdząco. Zdecydowana większość, bo 16 osób (72,7%), zadeklarowała, że nie podejmowała takich działań. 2 badanych (9,1%) wskazało na odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Tabela 3. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? (N=22)

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	18,2%	4
nie	72,7%	16
trudno powiedzieć	9,1%	2

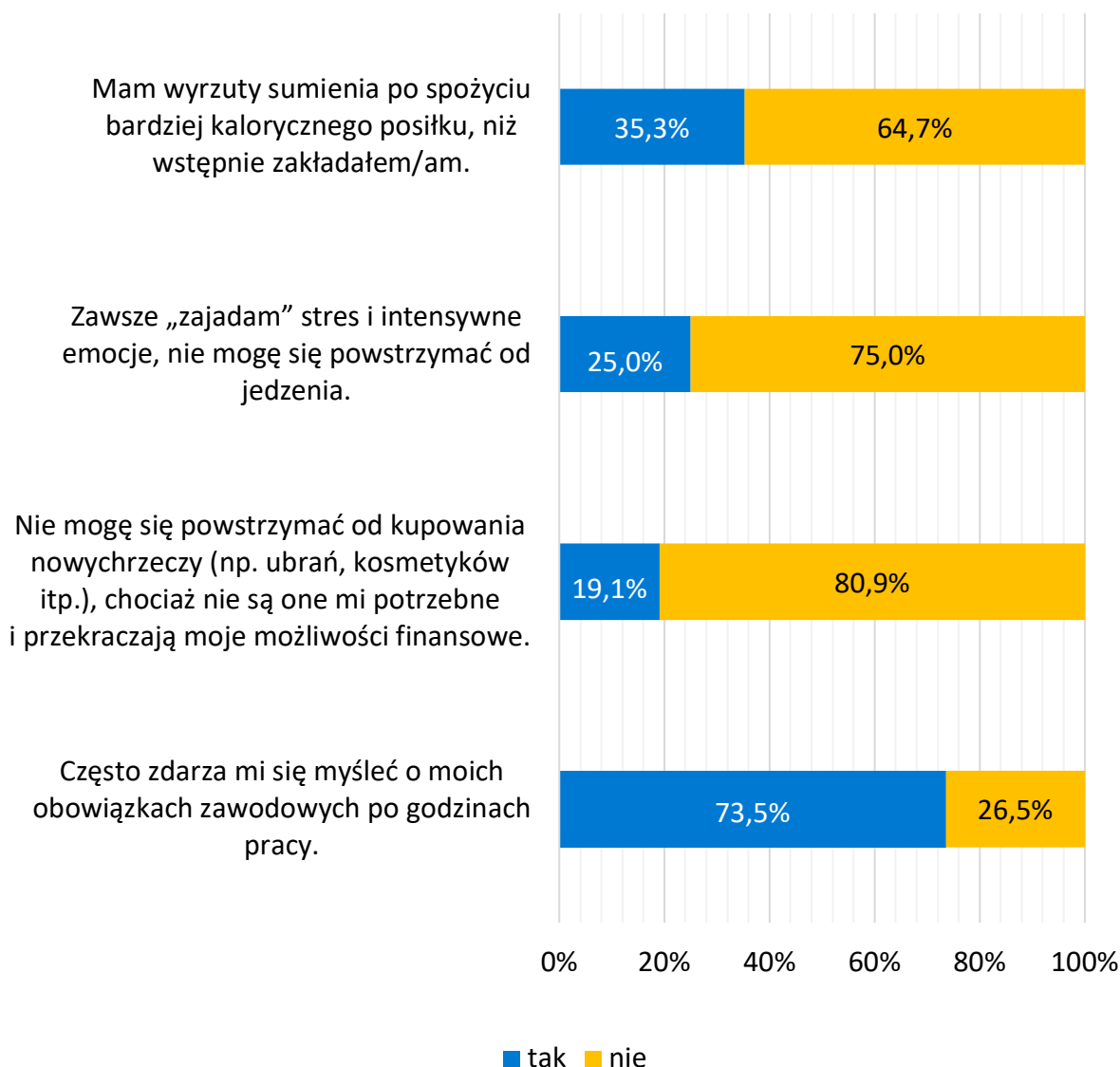
Mieszkańcy Gminy udzielili również istotnych informacji na temat swoich decyzji zakupowych, wykonywania obowiązków zawodowych oraz zaburzeń odżywiania. Zakupoholizm i pracoholizm są przykładami uzależnień behawioralnych, które w okresie ostatnich lat zwiększyły swoją skalę, w szczególności wśród rozwiniętych i sprawnie funkcjonujących społeczeństw, dlatego pytania dotyczyły również występowania tego problemu wśród lokalnej społeczności.

Jak wynika z analizy materiału badawczego, część ankietowanych przejawia zachowania świadczące o możliwości występowania wśród nich przede wszystkim zaburzeń w zakresie pracoholizmu oraz odżywiania. Doświadczenia respondentów w tych obszarach przedstawiają się następująco:

- 73,5% badanych często myśli o obowiązkach zawodowych poza godzinami pracy,
- 19,1% mieszkańców przyznało, że zdarza im się kupować przedmioty, których nie potrzebują i na które nie posiadają odpowiednich środków finansowych,
- 25,0% osób biorących udział w badaniu zajada stres i intensywne emocje,
- 35,3% ankietowanych ma wyrzuty sumienia po spożyciu bardziej kalorycznego posiłku.

Wykres 18. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń zaznaczając X w odpowiednim miejscu (N=68)

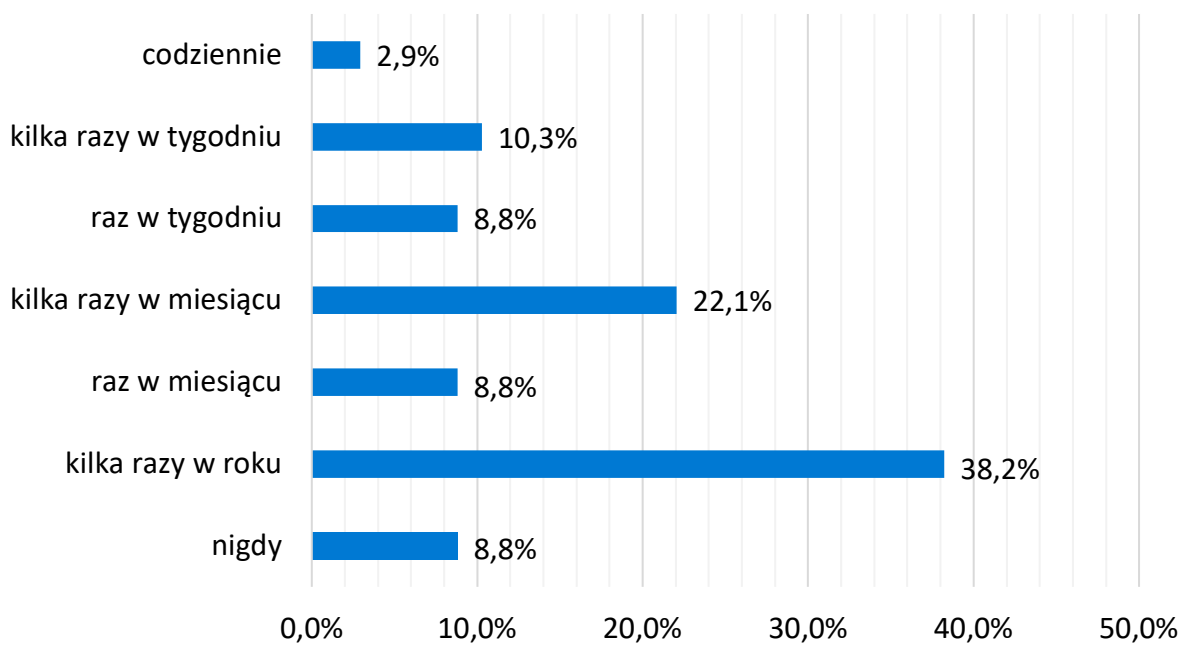
Problem alkoholowy, nikotynowy i narkotykowy

W pierwszym pytaniu tego bloku tematycznego dorosłych mieszkańców Gminy poproszono o określenie, z jaką częstotliwością spożywają alkohol. Największa część respondentów, bo 38,2% – zadeklarowała, że sięga po alkohol okazjonalnie, czyli kilka razy w roku. Drugą co do wielkości grupą byli ankietowani, którzy wskazali spożywanie alkoholu kilka razy w miesiącu (22,1%). Mniejszy odsetek badanych zadeklarował picie raz w tygodniu lub raz w miesiącu (po 8,8%). Regularne, częstsze sięganie po alkohol zadeklarowało 10,3%

respondentów pijących kilka razy w tygodniu oraz 2,9% osób pijących codziennie. Z kolei całkowitą abstynencję wskazało 8,8% ankietowanych.

Wykres 19. Jak często spożywa Pan/i alkohol? (N=68)

Na pytanie o to, ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się respondentom stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu, 7 osób (11,3%) wskazało, że miało to miejsce jeden raz, a 5 osób (8,1%) odpowiedziało, że od dwóch do pięciu razy. 1 uczestnik badania (1,6%) zadeklarował, że sytuacja ta wystąpiła od 6 do 10 razy, a 2 osoby (3,2%) wskazały, że miało to miejsce powyżej 10 razy. Z kolei 47 osób (75,8%) odpowiedziało, że nie zdarzyło im się upić ani razu w analizowanym okresie.

Tabela 4. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? (N=62)

Odpowiedź	%	Liczba odp.
1 raz	11,3%	7
2-5 razy	8,1%	5
6-10 razy	1,6%	1
powyżej 10 razy	3,2%	2
ani razu	75,8%	47

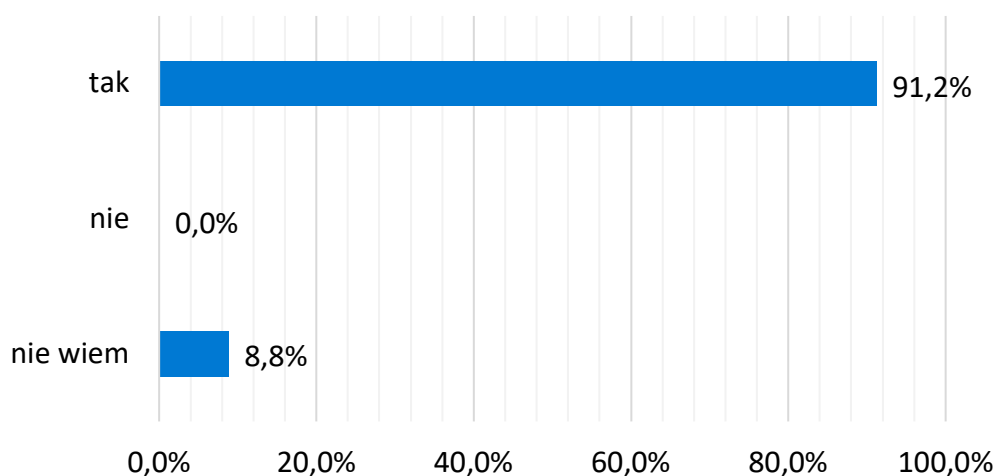
Kolejne pytanie dotyczyło kierowania pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu w ciągu 30 dni poprzedzających badanie. Zdecydowana większość respondentów – 53 osoby (85,5%) – zadeklarowała, że nie zdarzyła im się taka sytuacja. Po jednym badanym (po 1,6%) przyznało, że prowadziło pojazd po alkoholu jednokrotnie lub sporadycznie. Jednocześnie 7 osób (11,3%) zaznaczyło, że nie posiada prawa jazdy, co wyklucza ich z możliwości uczestniczenia w takiej sytuacji.

Tabela 5. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? (N=62)

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zdarzyła mi się taka sytuacja	85,5%	53
raz mi się to zdarzyło	1,6%	1
zdarzało mi się to sporadycznie	1,6%	1
zdarzało mi się to często	0,0%	0
nie posiadam prawa jazdy	11,3%	7

W kolejnym pytaniu dotyczącym tego obszaru ankietowani zostali poproszeni o wyrażenie swojego zdania na temat wpływu spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na rozwój dziecka. Zdecydowana większość respondentów, czyli 91,2%, uznała, że picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka. Żaden z badanych nie udzielił przeciwnej odpowiedzi, jednocześnie 8,8% badanych wskazało odpowiedź „nie wiem”.

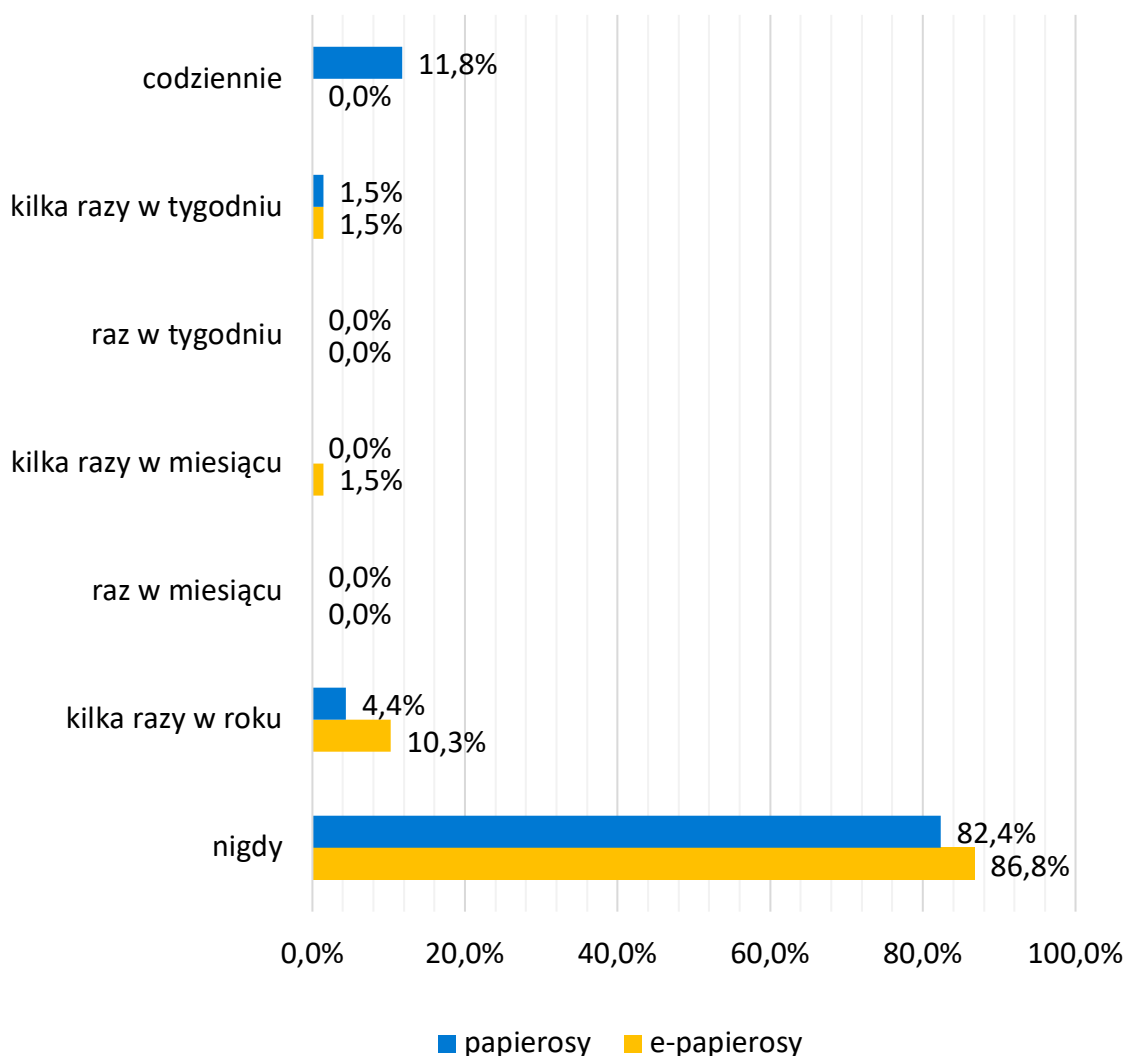
Wykres 20. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? (N=68)

Na podstawie zebranych danych dotyczących korzystania z wyrobów nikotynowych wśród respondentów można stwierdzić, że papierosy tradycyjne pali łącznie 17,7% badanych. Wśród nich 11,8% zadeklarowało codzienne palenie, 1,5% pali kilka razy w tygodniu, a 4,4% kilka razy w roku. 82,4% respondentów wskazało, że nigdy nie paliło papierosów. W przypadku e-papierosów łącznie 13,3% respondentów zadeklarowało ich używanie w różnej częstotliwości, w tym po 1,5% – kilka razy w tygodniu lub kilka razy w miesiącu, a 10,3% – kilka razy w roku. 86,8% badanych odpowiedziało, że nigdy nie korzystało z e-papierosów.

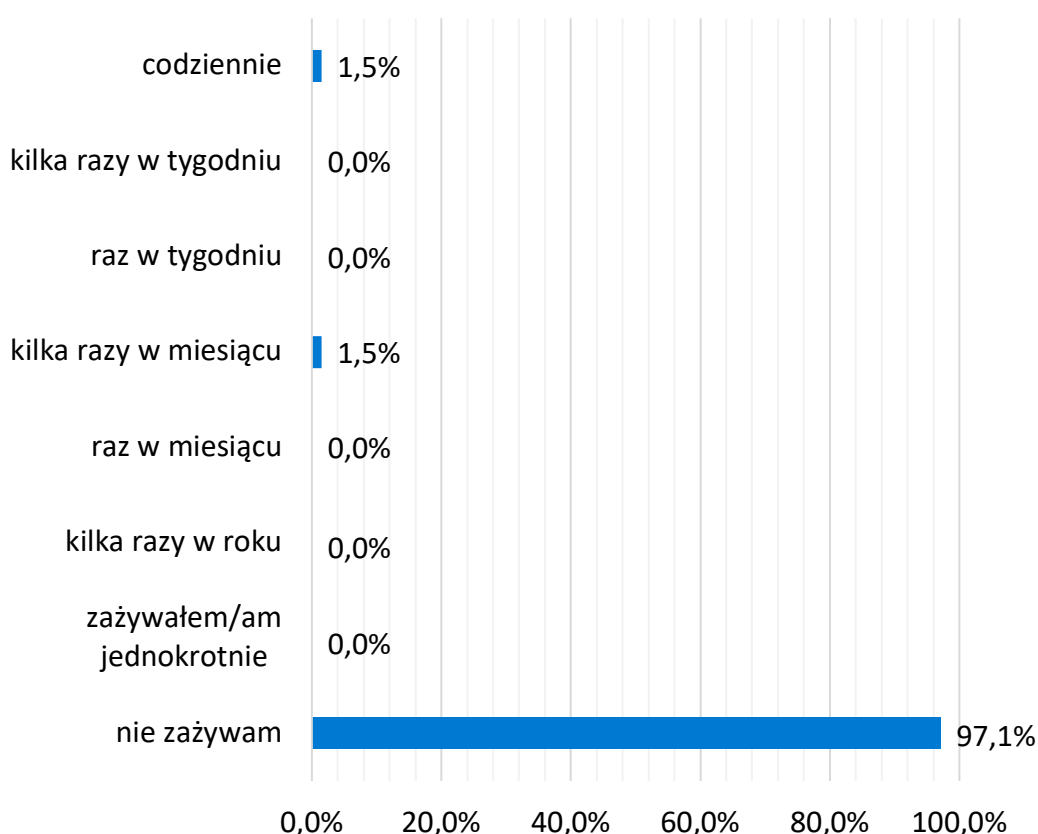
Wykres 21. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? Proszę zaznaczyć X w odpowiednim miejscu (N=68)

Kolejna część badania miała na celu określenie rozpowszechnienia używania środków psychoaktywnych wśród dorosłych mieszkańców Gminy. Z analizy danych wynika, że 97,1% respondentów zadeklarowało, iż nie zażywa tego typu substancji. Wśród pozostałych osób, po 1,5% ankietowanych zażywa wskazane środki kilka razy w miesiącu lub codziennie.

Wykres 22. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? (N=68)

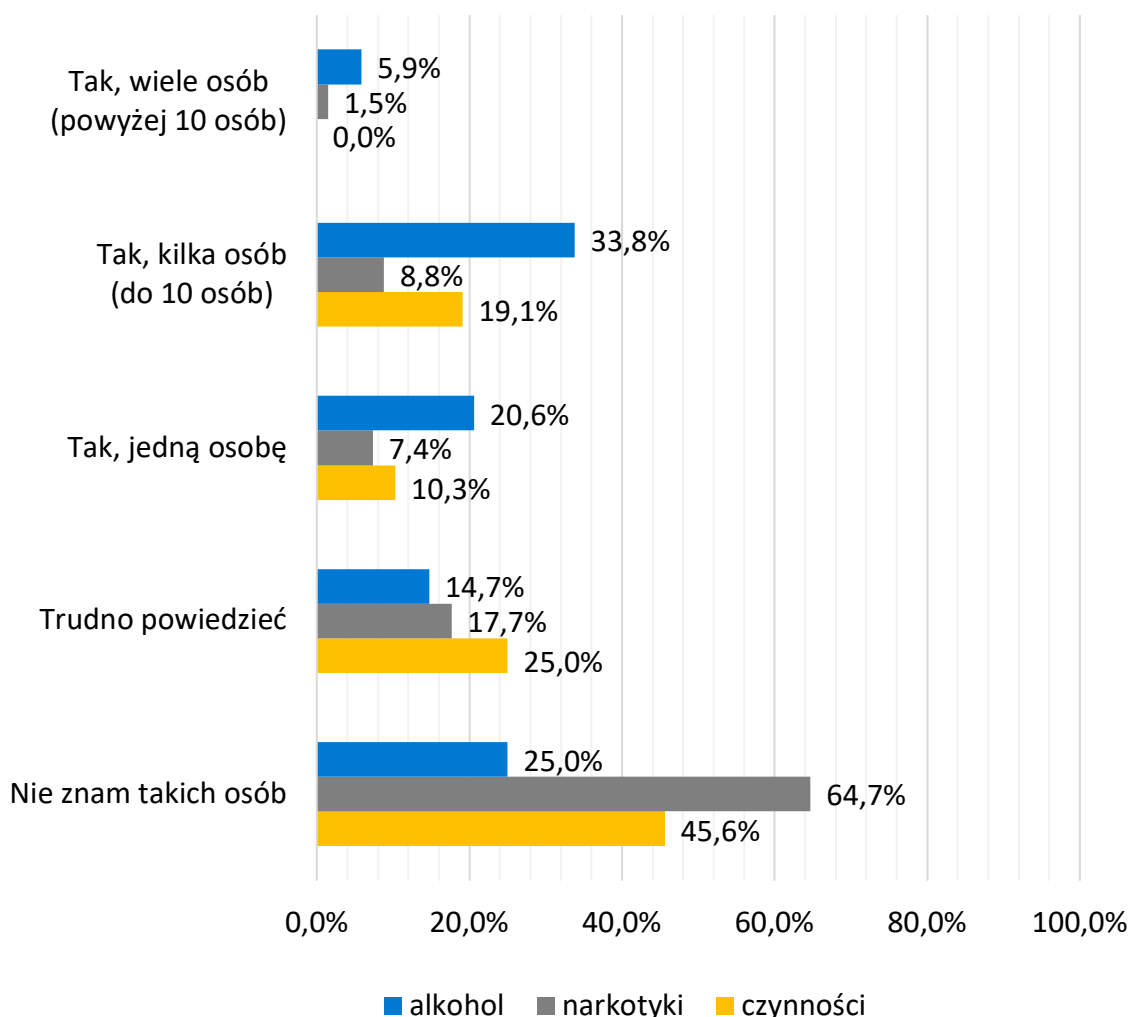
Kolejne pytanie dotyczyło tego, czy badani znają w swoim otoczeniu kogoś, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupów, korzystania z Internetu lub urządzeń elektronicznych, uprawiania sportu, pracy, oglądania treści pornograficznych). Z przeprowadzonych badań wynika, że:

- 60,3% badanych zna osoby, które nadużywają alkoholu, w tym: 20,6% jedną osobę, 33,8% – kilka osób (do 10), 5,9% – wiele osób (powyżej 10), natomiast 14,7% ankietowanych udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć”;

- 17,7% badanych zna osoby, które nadużywają narkotyków, w tym: 7,4% jedną osobę, 8,8% – kilka osób (do 10), 1,5% – wiele osób (powyżej 10), natomiast 17,7% ankietowanych zaznaczyło odpowiedź „trudno powiedzieć”;
- 29,4% badanych zna osoby, których dotyczy problem uzależnień behawioralnych, w tym: 10,3% – jedną osobę, z kolei 19,1% – kilka osób (do 10). 25,0% ankietowanych udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć”.

Wykres 23. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.)? (N=68)

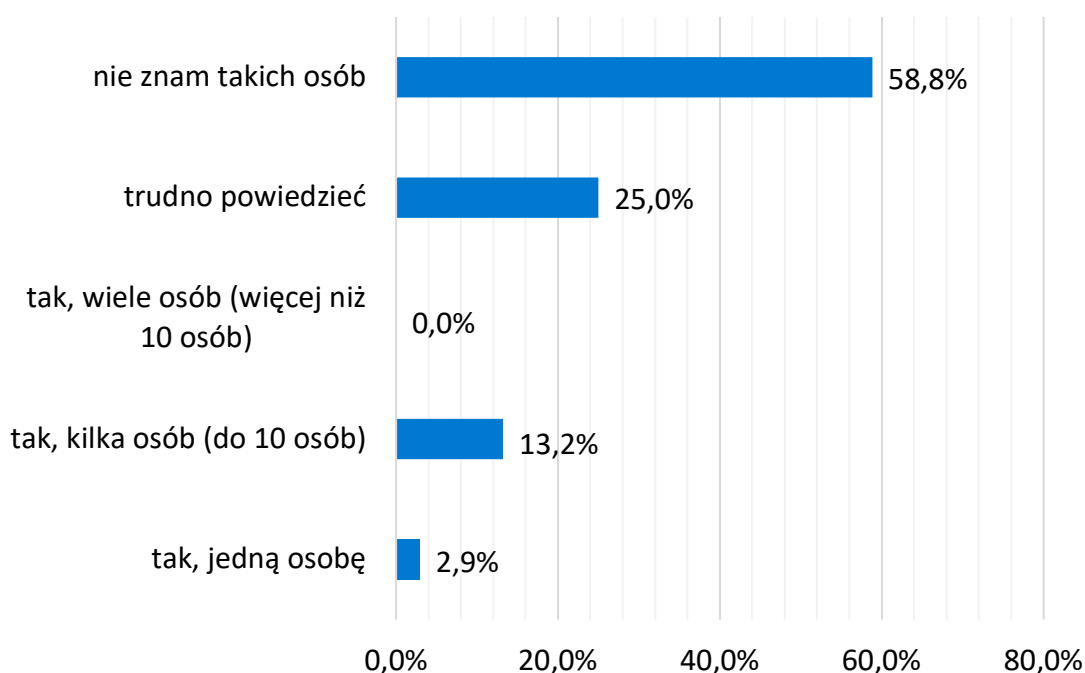

Problemy przemocy

W kolejnej części raportu oszacowana została skala występowania problemu przemocy wśród dorosłych mieszkańców Gminy. Respondenci zostali poproszeni o stwierdzenie, czy w swoim otoczeniu znają osoby, które doświadczają przemocy w swoim domu. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, znajomość takich osób potwierdziło 16,1% ankietowanych, spośród których 2,9% stwierdziło, iż zna jedną taką osobę, natomiast 13,2% zna kilka osób (do 10). Należy zauważyć, że 25,0% respondentów miało trudność z udzieleniem jednoznacznej odpowiedzi, a 58,8% badanych zadeklarowało, że nie zna żadnej osoby, której dotyczyłby ten problem.

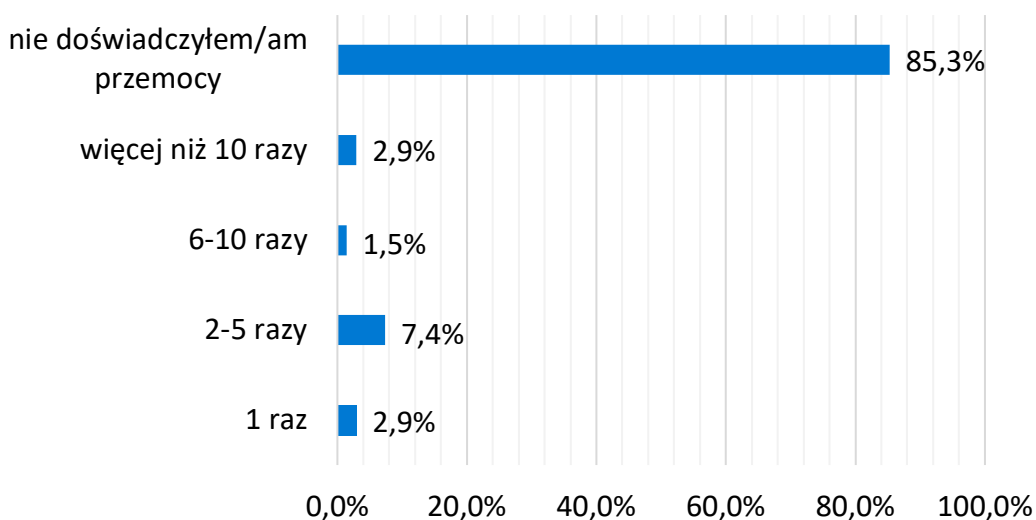
Wykres 24. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy domowej? (N=68)

Kolejne pytanie dotyczyło doświadczenia przemocy domowej w ciągu ostatnich 12 miesięcy. 85,3% respondentów zadeklarowało, że nie doświadczyło przemocy w tym okresie. Pozostałe osoby przyznały, że takie sytuacje miały miejsce: 7,4% badanych wskazało, że doświadczyło przemocy 2-5 razy, po 2,9% zadeklarowało, że zdarzyło się to 1 raz więcej niż 10 razy, natomiast 1,5% respondentów zaznaczyło, że przemoc występowała 6-10 razy.

Wykres 25. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy domowej? (N=68)

W pytaniu dotyczącym rodzaju doświadczonej przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy odpowiedzi udzieliło 10 osób. Większość z nich, bo 9 osób (90,0%), wskazała, że doświadczyła przemocy psychicznej. 2 osoby (20,0%) doznały przemocy ekonomicznej, a po 1 osobie (po 10,0%) przemocy fizycznej lub zaniedbania, tyle samo osób udzieliło odpowiedzi „nie wiem”. Żaden z badanych nie wskazał na przemoc seksualną.

Tabela 13. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? (N=10)

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przemoc psychiczna	90,0%	9
przemoc ekonomiczna	20,0%	2
przemoc fizyczna	10,0%	1
zaniedbanie	10,0%	1
nie wiem	10,0%	1
przemoc seksualna	0,0%	0

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Wśród osób, które zadeklarowały doświadczenie przemocy, najczęściej jako osobę ją stosującą wskazywano małżonka lub małżonkę – 5 osób (50,0%). Ponadto 3 osoby (30,0%) wskazały na innych członków rodziny, 2 osoby (20,0%) deklarowały, że tymi osobami byli rodzice, a 1 osoba (10,0%) wskazała na inne, bliżej nieokreślone osoby.

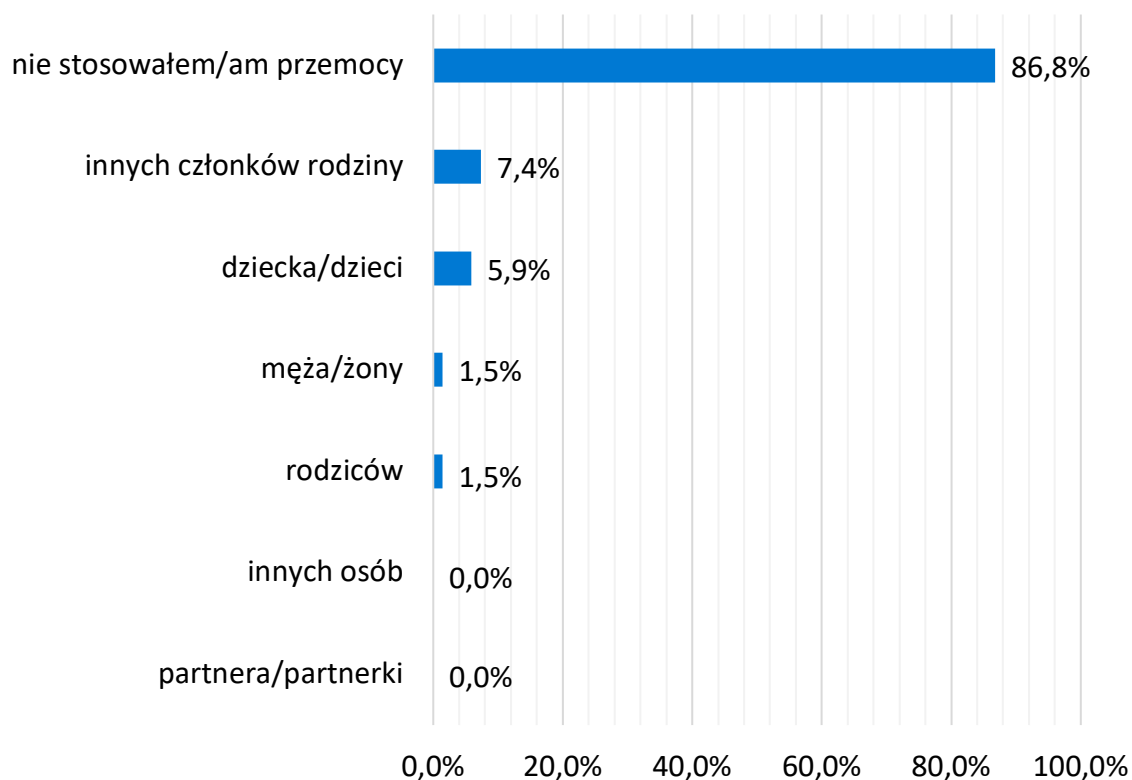
Tabela 14. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? (N=10)

Odpowiedź	%	Liczba odp.
mąż/żona	50,0%	5
inni członkowie rodziny	30,0%	3
rodzice	20,0%	2
inne osoby	10,0%	1
partner/partnerka	0,0%	0

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W ramach badania podjęto również próbę określenia skali oraz częstotliwości stosowania przemocy przez ankietowanych. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, zdecydowana większość mieszkańców biorących udział w badaniu nie stosowała przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy (86,8%), natomiast 7,4% ankietowanych zadeklarowało, stosowanie jej wobec innych członków rodziny, 5,9% wobec dziecka/dzieci, a po 1,5% wobec męża/żony lub rodziców.

Wykres 26. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: (N=68)

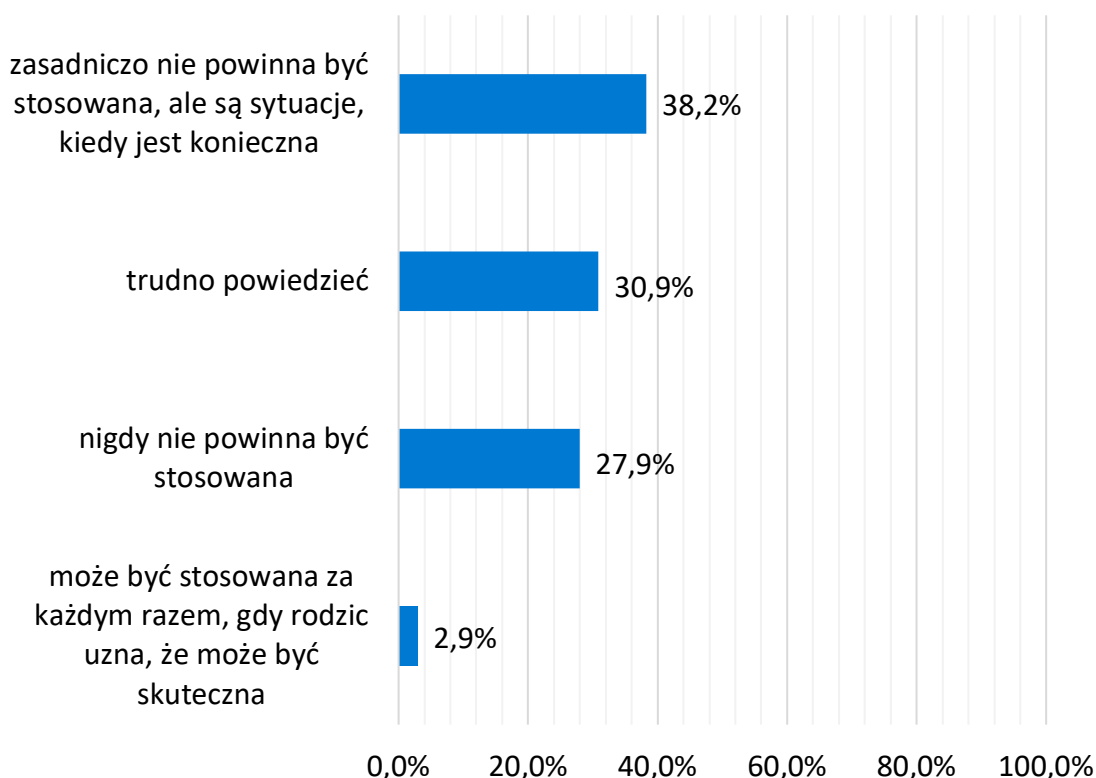

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Ważnym aspektem badania dotyczącego problemów społecznych w Gminie była również opinia mieszkańców na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci jako metody wychowawczej. W świetle ich odpowiedzi można stwierdzić, iż 27,9% badanych jednoznacznie nie toleruje przemocy jako metody wychowawczej. 38,2% respondentów uważa, że istnieją sytuacje, kiedy kary fizyczne są konieczne, natomiast 30,9% badanych nie potrafiło jednoznacznie określić swojego stosunku do badanej sprawy, wybierając odpowiedź „trudno powiedzieć”. 2,9% badanych twierdziło, że takie kary mogą być stosowane za każdym razem, gdy rodzic uzna, że mogą być skuteczne.

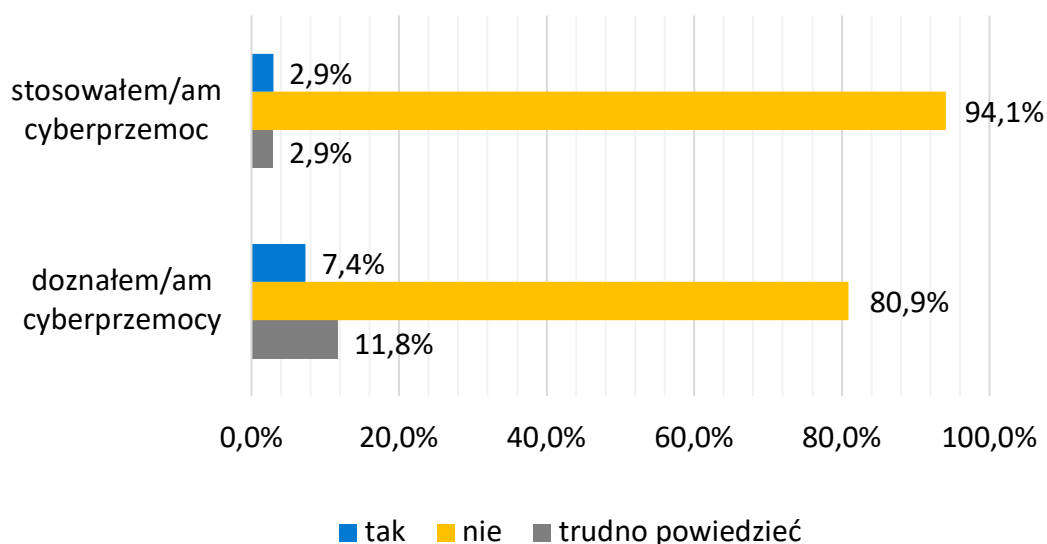
Wykres 27. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) może być metodą wychowawczą, która: (N=68)

Ostatnie pytanie dotyczące problemu przemocy odnosiło się do skali doświadczania oraz stosowania cyberprzemocy wśród dorosłych mieszkańców Gminy. 7,4% respondentów zadeklarowało, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczyło przemocy w Internecie. Jednocześnie 11,8% badanych nie potrafiło jednoznacznie ocenić, czy takie doświadczenia ich dotyczyły. 2,9% ankietowanych przyznało, że stosowało cyberprzemoc, tyle samo respondentów zaznaczyło odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Wykres 28. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? (N=68)

NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI Z BADAŃ

W niniejszym rozdziale przedstawiono najważniejsze wnioski z przeprowadzonych badań, z podziałem na dwie grupy respondentów: uczniów oraz dorosłych mieszkańców Gminy.

WNIOSKI Z BADAŃ PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD UCZNIÓW

Problem alkoholowy, nikotynowy i narkotykowy

- Kontakt z alkoholem miało 12,8% badanych uczniów, z czego 2,7% spożyło go częściej niż jednokrotnie.
- W ciągu 30 dni przed badaniem kontakt z alkoholem miało 7 osób (2,3%).
- Z tradycyjnymi wyrobami tytoniowymi (papierosami) kontakt miało 3,7% ankietowanych, z czego 2,0% paliło je jednokrotnie, 1,0% – wiele razy (powyżej 10 razy), a 0,7% pali regularnie/codziennie.
- Kontakt z e-papierosami miało 8,6% respondentów, wśród których 5,7% sięgnęło po nie jednokrotnie, po 1,3% – kilka razy (do 10 razy) lub wielokrotnie (powyżej 10 razy), a 0,3% robi to regularnie/codziennie.
- Po środki psychoaktywne sięgnęło 1,4% badanych (po 0,7%, – jednokrotne zażycie lub zażycie kilka razy).
- Odsetek badanych, którzy w ciągu 30 dni poprzedzających badanie sięgali po środki psychoaktywne wyniósł 0,3%. Najczęściej sięgano po marihuanę i inne, bliżej nieokreślone substancje – po 0,3% wskazań.
- Narkotyki są łatwe do zdobycia dla 2,0% ankietowanych, dopalacze dla 3,7% uczniów, alkohol dla 18,5% uczniów, papierosy dla 16,8% respondentów, a e-papierosy dla 17,5% badanych.

Problem przemocy

- 23,8% młodych mieszkańców Gminy doświadczyło przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy.
- Z deklaracji młodych respondentów wynika, że najczęściej doświadczali oni przemocy ze strony uczniów ze swojej szkoły – przyznało to 9,7% badanych, czyli 29 osób.
- Przemocy psychicznej doznało 13,7% ankietowanych, fizycznej – 9,0% badanych, seksualnej – 1,3% uczniów, a zaniedbania – 1,0% respondentów.
- Do stosowania przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy przyznało się 15,1% ankietowanych.
- Przemoc psychiczną zastosowało 7,7% badanych, a fizyczną – 5,7% uczniów.
- Badani stosowali przemoc głównie wobec rodzeństwa – 7,0% oraz uczniów ze swojej szkoły – 6,0%.
- 12,4% uczniów twierdzi, że do aktów przemocy w ich szkołach dochodzi kilka razy w tygodniu, 14,1% obserwuje je kilka razy w miesiącu, natomiast 15,8% – kilka razy w roku.
- 10,4% respondentów zadeklarowało, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczyło przemocy w Internecie, a 3,4% uczniów przyznało, że taką przemoc stosowało wobec innych.

Korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu, hazard i zaburzenia odżywiania

- 9,1% badanych korzysta z urządzeń od 5 do 7 godzin w ciągu dnia, a 7,1% zadeklarowało, że robi to przez ponad 7 godzin dziennie.
- 34,4% ankietowanych przyznało, że zdarza im się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu, a 3,3% badanych robi to bardzo często.
- 26,2% ankietowanych przyznało, że miało styczność z grami hazardowymi, a 6,4% badanych grało w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze więcej niż 10 razy.

- Część uczniów wskazała błędnie inne zjawiska jako zaburzenia odżywiania – 24,5% wymieniło cukrzycę, 17,1% zaburzenia jelit, a 10,1% alergię pokarmową. Wysoki odsetek badanych miał trudność w jednoznacznym zaklasyfikowaniu zjawisk – 21,5% zaznaczyło odpowiedź „trudno powiedzieć”, a aż 31,9% przyznało, że nie wie, czym są zaburzenia odżywiania.

WNIOSKI Z BADAŃ PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY

Korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu, hazard, inne uzależnienia behawioralne

- 10,3% ankietowanych deklaruje korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż 5 godzin dziennie (nie wliczając w to godzin pracy).
- 52,9% badanych przyznało, że zdarza im się korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie zakładali.
- Styczność z grami hazardowymi w ciągu ostatnich 12 miesięcy miało 32,3% badanych, wśród których 8,8%, zadeklarowało, że grało w takie gry jednokrotnie, 13,2% – od 2 do 10 razy, a 10,3% – powyżej 10 razy.
- 5,9% ankietowanych zadeklarowało, że grało w gry hazardowe, aby rozwiązać trudności finansowe lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną.
- 73,5% badanych często myśli o obowiązkach zawodowych poza godzinami pracy.
- 19,1% mieszkańców przyznało, że zdarza im się kupować przedmioty, których nie potrzebują i na które nie posiadają odpowiednich środków finansowych.
- 25,0% osób biorących udział w badaniu zajada stres i intensywne emocje.
- 35,3% ankietowanych ma wyrzuty sumienia po spożyciu bardziej kalorycznego posiłku.

Problem alkoholowy, nikotynowy i narkotykowy

- 2,9% respondentów sięga po alkohol codziennie.
- 10,3% ankietowanych pije alkohol kilka razy w tygodniu.
- 22,0% badanych zadeklarowało, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy straciło choć raz kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu.
- 2,9% respondentów przyznało, że w ciągu 30 dni poprzedzających badanie zdarzyło im się kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu.
- 8,8% ankietowanych nie wie, czy picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka.
- Papierosy tradycyjne pali 17,7% ankietowanych, z czego 11,8% badanych pali je codziennie.

- E-papierosy pali 13,3% ankietowanych, z czego 1,5% pali je kilka razy w tygodniu.
- Po 1,5% respondentów zadeklarowało sięganie po środki psychoaktywne codziennie lub kilka razy w miesiącu.
- 60,3% badanych zna osoby, które nadużywają alkoholu.
- 17,7% badanych zna osoby, które nadużywają narkotyków.
- 29,4% badanych zna osoby, których dotyczy problem uzależnień behawioralnych.

Problem przemocy

- Znajomość w swoim otoczeniu osób, które doświadczają przemocy domowej deklaruje 16,1% ankietowanych, spośród których 2,9% stwierdziło, iż zna jedną taką osobę, natomiast 13,2% zna kilka osób (do 10).
- 14,7% respondentów zadeklarowało, że zdarzyło im doświadczyć przemocy domowej w ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie (w tym 11,8% badanych doświadczyło jej więcej niż 1 raz).
- 13,2% ankietowanych doświadczyło przemocy psychicznej, 2,9% – przemocy ekonomicznej, a po 1,5% – przemocy fizycznej lub zaniedbania.
- 7,4% badanych przyznało, że doznało przemocy ze strony męża/żony.
- 7,4% dorosłych mieszkańców przyznało, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy stosowało przemoc wobec innych członków rodziny, 5,9% wobec dziecka/dzieci, a po 1,5% wobec męża/żony lub rodziców.
- 38,2% respondentów uważa, że istnieją sytuacje, kiedy kary fizyczne są konieczne, natomiast 30,9% badanych nie potrafiło jednoznacznie określić swojego stosunku do badanej sprawy, wybierając odpowiedź „trudno powiedzieć”. Jednocześnie 2,9% ankietowanych uważa, że takie kary mogą być stosowane za każdym razem, gdy rodzic uzna, że mogą być skuteczne.
- 7,4% respondentów zadeklarowało, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczyło przemocy w Internecie. 2,9% badanych przyznało się do stosowania cyberprzemocy.

BIBLIOGRAFIA

1. Frysztański K., *Socjologia problemów społecznych*, Warszawa 2009, s. 20.
2. Nowak S., *Metodologia badań społecznych*, Warszawa 2007, s. 19.

SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW

Spis rysunków

Rysunek 1. Uczestnicy badań	5
Rysunek 2. Płeć uczniów uczestniczących w badaniu (N*=299)	6
Rysunek 3. Płeć dorosłych uczestników badania (N=68)	21

Spis tabel

Tabela 1. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? (N=37)	8
Tabela 2. Jak często zażywałeś/aś narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni? (N=4)	9
Tabela 3. Jakie były to substancje? Można zaznaczyć kilka odpowiedzi (N=1)	10
Tabela 4. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? (N=67)	12
Tabela 5. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? (N=62)	13
Tabela 6. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? (N=37)	14
Tabela 7. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? Można zaznaczyć kilka odpowiedzi (N=42)	14
Tabela 8. Czy zdarza Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami? (N=294)	18
Tabela 9. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? (N=68)	23
Tabela 10. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? (N=22)	24
Tabela 11. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? (N=62)	26
Tabela 12. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? (N=62)	27
Tabela 13. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? (N=10)	32
Tabela 14. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? (N=10)	33

Spis wykresów

Wykres 1. Wiek uczniów (N=299)	6
Wykres 2. Klasa (N=299)	6
Wykres 3. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? (N=299)	7
Wykres 4. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się: (N=299)	8

Wykres 5. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? (N=299)	9
Wykres 6. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy, e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: (N=299).....	11
Wykres 7. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? (N=299)	12
Wykres 8. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? (N=299)	13
Wykres 9. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami? (N=299)	15
Wykres 10. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? (N=299)..	16
Wykres 11. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? (N=299)	17
Wykres 12. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? (N=299)	18
Wykres 13. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? (N=299)	19
Wykres 14. Wiek dorosłych uczestników badania (N=68)	21
Wykres 15. Wykształcenie badanych (N=68)	21
Wykres 16. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? (N=68).....	22
Wykres 17. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygrał/przegraną były pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? (N=68) 23	
Wykres 18. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń zaznaczając X w odpowiednim miejscu (N=68)	25
Wykres 19. Jak często spożywa Pan/i alkohol? (N=68)	26
Wykres 20. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? (N=68)	27
Wykres 21. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? Proszę zaznaczyć X w odpowiednim miejscu (N=68)	28
Wykres 22. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? (N=68)	29
Wykres 23. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.)? (N=68)	30

Wykres 24. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy domowej? (N=68)	31
Wykres 25. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy domowej? (N=68)	32
Wykres 26. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: (N=68).....	33
Wykres 27. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) może być metodą wychowawczą, która: (N=68).....	34
Wykres 28. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? (N=68)....	35